

Fordi det er mulig

Alternativt statsbudsjett 2019

Innhold:

1. Det handler om Forskjells-Norge	side 4
2. Fordi det er mulig - Rødts prioriteringer	side 8
3. Satsinger på hvert område	side 12
Arbeid og sosial	side 14
Helse	side 16
Barnehage, utdanning og forskning	side 18
Miljø	side 20
Transport og kommunikasjon	side 22
Olje og energi	side 24
Næring og fiskeri	side 26
Landbruk	side 28
Barn, familie og likestilling	side 30
Kultur	side 32
Et sterkt nasjonalt forsvar	side 34
Fred, solidaritet og omfordeling	side 36
Rettsikkerhet, trygghet og omsorg	side 38
Kommunal og innvandring	side 40
4. Skatter og avgifter	side 42
Vedlegg 1 - tabell over alle forslag	side 48
Vedlegg 2 - fordeling på kommuner	side 63

Det handler om Forskjells-Norge

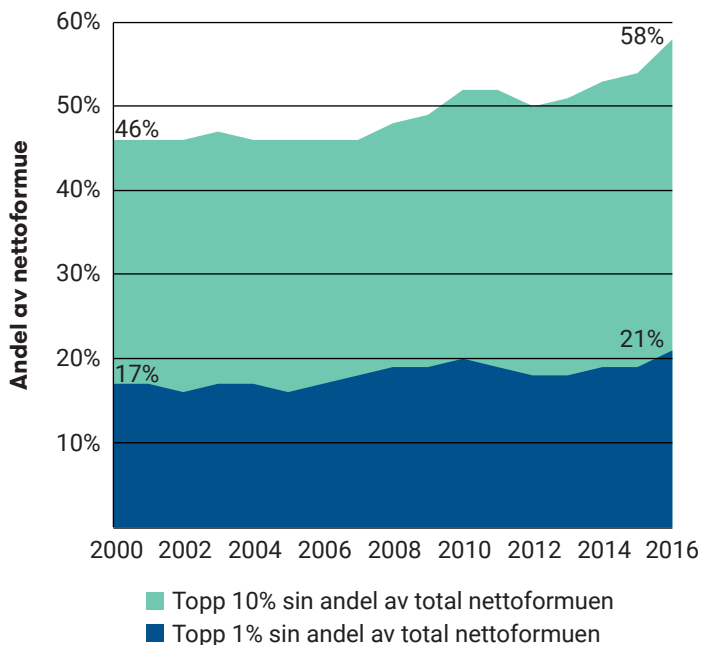
Uavhengig av hvem som har sittet i regjering har forskjellene økt de siste tiårene. Dagens regjering fører en politikk som har satt ytterligere fart på denne utviklinga. Både de økonomiske og geografiske forskjellene øker. Dette går på rettferdigheten, fellesskapet og demokratiet løs. Framveksten av Forskjells-Norge er vår største utfordring som samfunn. Uten å stagge kapitalkreftene får vi ikke sikret trygghet i arbeidslivet, styrket velferden eller løst klimakrisa. Derfor er det å bekjempe Forskjells-Norge den aller viktigste oppgaven i Rødts alternative budsjett.

Forskjellene i Norge har økt jevnt de siste tiårene, som man ser i denne grafen. Godt over halvparten av den samlede private formuen i Norge er nå konsentrert hos de ti prosent rikeste. De 400 rikeste her i landet kontrollerer verdier større enn et helt statsbudsjett. Deres uforholdsmessige makt skyldes ikke først og fremst evner og hardt arbeid. Så mange som to tredjedeler av Norges 100 rikeste er arvinger.

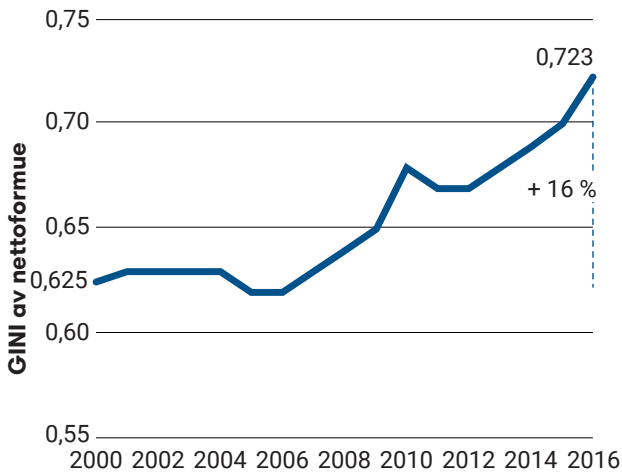
Få har i nyere tid lagt mer til rette for en ny rikmannsstand i Norge enn Erna Solberg og hennes regjering. Med frislipp av kommersielle aktører på stadig nye områder og årlige skatteutt som nå beløper seg til 27 milliarder har de rikeste fått forsyne seg først

igjen og igjen. Regjeringas forslag til statsbudsjett for 2019 inneholder nye kutt i skatten for bedrifter som allerede går med overskudd, kutt i formuesskatt for aksjeeiere, samtidig som rikdom går i arv helt kostnadsfritt og fører til nye dynastier. Rødt vil gå i motsatt retning.

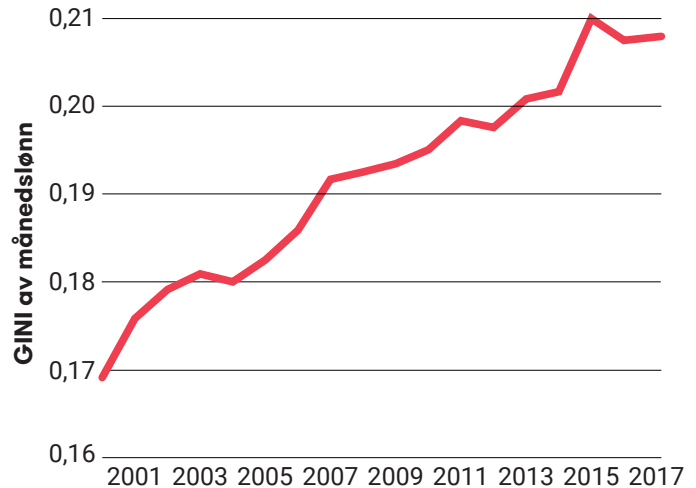
Det er nemlig ikke rettferdig at verdier skapt av mange i fellesskap i økende grad tilfaller et mindretall på toppen. Det er ikke riktig at våre felles naturressurser utnyttes for å bygge formuer hos noen få. Det er ikke rettferdig at noen store hotellkonger blir stadig rikere, samtidig som de som gjør jobben ute på hotellene får nøyaktig 0,- i lokale lønns tillegg av de styrtrike eierne. Under denne regjeringa har reallønna stått tilnærmet stille og store deler av befolkninga har fått redusert kjøpekraft. Samtidig som alt dette skjer øker politikerne hele veien sine egne lønninger, mot Rødts stemme.

21 % av samlet formue tilhører i dag den 1 % rikeste delen av befolkninga. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ulikheten i formue øker (Gini)

Ulikheten i inntekt øker (Gini)

Det handler om demokrati

Rikdom og eierskap samles på stadig færre hender, og pengeseddelen får mer makt på bekostning av stemmeseddelen. Forskjells-Norge handler om systematisk skjevfordeling av makt. Samtidig svekkes demokratiet ved at stadig flere avgjørelser tas på bakrommet, i Brussel eller over hodene på folk flest. Regionreformen, suverenitetsavståelser til EU som ACER, og beslutninger om krigsdeltakelse er eksempler på dette.

Hva skjer med demokratiet vårt når Forskjells-Norge vokser fram? Hva er stemmeseddelen vår verdt, hvis noen uansett kan kjøpe seg det siste ordet? Hvis de rike kan sponse partier og tenketanker, og bruke PR-byråer for å sikre at politikken beveger seg i samme retning uansett hvem som vinner valg?

Det handler om Norge

Norge er et land rikt på naturressurser og kvalifisert arbeidskraft. Landet er langstrakt med fjorder, ferger, fisk og fjell. I motsetning til mange andre land har vi en svært spredt bosetting. Når regjeringa styrer vekk fra en politikk som sikrer grunnleggende infrastruktur der folk bor for å kunne åpne nye områder for kapitalistisk konkurranse, øker det forskjellene.

Større enheter gir kanskje mulighet for mer konkurranse og flere markeder for kommersielle aktører, men konsekvensene er svekket lokaldemokrati og dårligere utnyttelse av Norges komparative fortrinn. Når avstandene øker svekker det innflytelsen nedenfra og muligheten for å satse på lokalt, regionalt og nasjonalt forankret verdiskaping. Kort sagt: Mulighetene for en bærekraftig og hjemmedyrket næringspolitikk. En næringspolitikk vi trenger i møte med klimaendringene, for å hindre at «grønn omstilling» blir omstilling til arbeidsledighet.

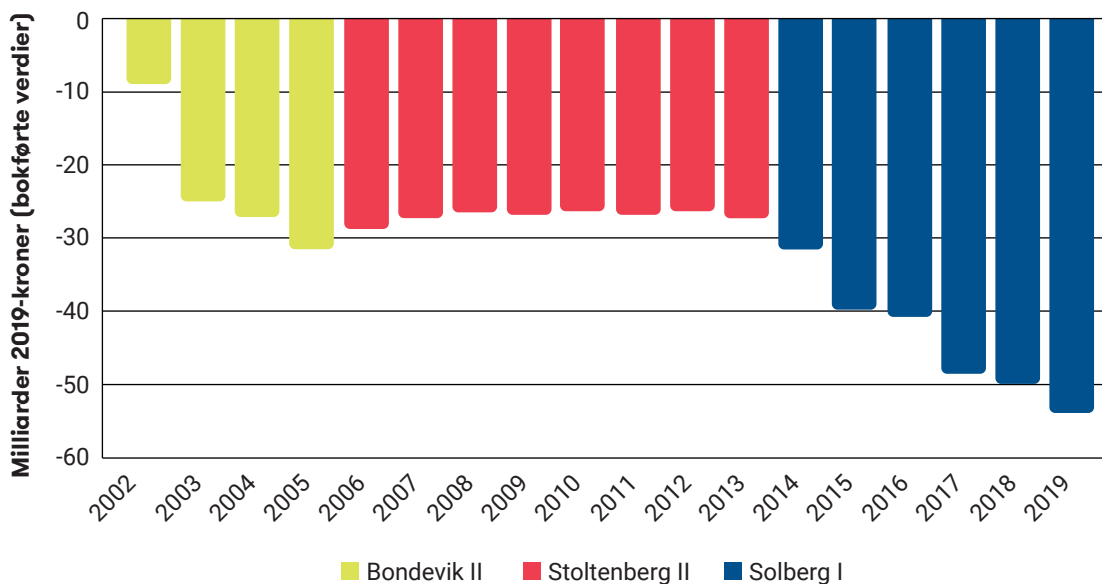
Det handler om å leve

Bakkeppet for regjeringas forslag til statsbudsjett 2019 kunne knapt vært mer dramatisk. Etter en sommer som har bragt klimaendringene nærmere hverdagen her hjemme med ekstremtørke,

skogbranner og krise i landbruket, kom FNs klimapanel med et budskap som ikke kan misforstås: Det trengs ekstreme tiltak for å hindre katastrofal temperaturøkning. Slike tiltak er totalt fraværende i regjeringas budsjett, de prioriterer heller store forurensende motorveier, oljeleting i nye havområder og dytter samtidig ansvaret over på folk flest gjennom blågrønne avgifter som de rikeste kan kjøpe seg ut av.

Norge er et dugnadsland, og klimakampen krever noe av oss alle. Men å bygge jernbane og lade-stasjoner, landstrøm i havnene og utvikle ny industri – det krever en annen form for dugnad. Det krever politisk handling på samme måte som omstillingen fra skipsnasjon til oljenasjon var avhengig av planmessige beslutninger om hvordan vi som samfunn skal bruke ressursene våre. Vi trenger intet mindre enn en ny industriell revolusjon – rettferdig og miljøvennlig.

Det handler om fellesskap

Samlede skatteutt siden 2001.

Vår største styrke er fellesskapet, at vi har organisert samfunnet slik at vi løser mange av de viktigste oppgavene i livet sammen. Helsevesen, skole, høyere utdanning og omsorg er universelle velferdsgoder som i mindre grad skiller mellom fattig og rik, og som finansieres i fellesskap. Men borgerlige regjeringer har lenge hatt som hovedprosjekt å svekke fellesskapets finansiering; skattene. Under Bondevik II ble over 30 mrd overført fra felleskassa til private kontoer, under den rødgrønne regjeringa sto skattenivået stille, og under Solberg har nye 27 mrd forsvunnet ut. Summen av ett skritt til høyre, stå stille, og så et nytt skritt til høyre, er en bevegelse bort fra fellesskapet de siste tiårene. For penger har alt å si. Mindre penger til fellesskapet gir mindre rom for felles løsninger.

Offentlig velferd blir satt under stadig sterkere press, samtidig som det dukker opp kommersielle alternativer for de som kan betale. Når flere med god råd velger vekk fellesskapet svekkes også viljen til å bidra i spleiselaget. Derfor er solid finansiering til gode, universelle fellesløsninger viktig for samfunnet som helhet.

Det handler om klasseskiller

Organisasjonsgraden i norsk arbeidsliv har sunket siden 1992. I sin regjeringsplattform la Høyre, Frp og Venstre vekt på at de «anerkjenner at mange arbeidstakere velger å være uorganisert». Som et motsvar til dette fikk Rødt gjennomslag for at regjeringa må fremme forslag for Stortinget som bidrar til å øke organisasjonsgraden i arbeidslivet igjen. Når folk ikke organiserer seg styrker nemlig eierne sin posisjon i kampen om fordelingen av verdiene som skapes. Dette øker forskjellene, og det er det regjeringa vil. Det samme er tilfellet hvis fagforeningene settes på gangen. Derfor fremmet Rødt nylig et forslag på Stortinget om lovendringer som kan forhindre fagforeningsknusing gjennom bruk av kompliserte selskapsstrukturer og konkursrytteri, slik vi ser stadig hyppigere tilfeller av.

Historisk har den største hindringen her til lands for ekstrem maktkonsentrasjon hos en liten overklasse vært arbeiderbevegelsens kamp. Det er ikke slik at alle problemer knytta til forskjeller i rikdom og makt kan løses over statsbudsjettet. Statsbudsjettet betyr mye for velferden og er viktig for økonomisk utjevning, men vi må også jobbe aktivt for å påvirke de grunnleggende forskjellene i makt og fordeling der de oppstår: Gjennom eierskap og klasseskiller i arbeidslivet. Hvis ikke blir politikerne bare løpende etter for å forsøke å rydde opp og fordele det som er igjen etter at de rikeste og mektigste allerede har tatt sitt.

Fordi det er mulig

Den gode nyheten er at lite av dette er naturgitt. Framtida er ikke forutbestemt. Vi kan skape en bevegelse mot Forskjells-Norge. Vi kan skape et vendepunkt. Og dette budsjettet er et bevis på at en annen retning er mulig allerede nå.

Bjørnar Moxnes

Partileder og stortingsrepresentant
for Rødt

Marie Sneve Martinussen

nestleder i Rødt

Fordi det er mulig

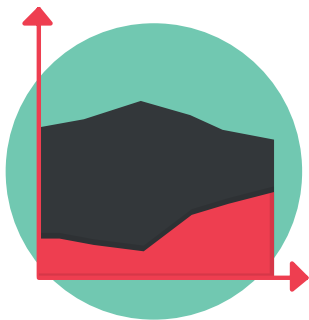
«Regjeringa legger til rette for en ny rikmannsstand i Norge. Med sine skattekutt prioriterer de økt privat rikdom framfor offensive velferdsreformer som kommer fellesskapet til gode. Rødts alternative budsjett viser vei i motsatt retning. Vi legger fram en rekke gjennomtenkte, gjennomregna og gjennomførbare tiltak som viser at en annen retning er mulig, hvis Rødt får gjennomslag for vår politikk.»

–Marie Sneve Martinussen, nestleder i Rødt

Rødts alternative budsjett viser at det er mulig å lage et statsbudsjett som tar Norge i riktig retning. Et budsjett som:

- Reduserer forskjellene.
- Styrker fellesskapet.
- Kutter klimagassutslipp.
- Sikrer verdiskaping i hele landet.
- Tar opp kampen mot sosial dumping.
- Begrenser profitt i velferden.
- Sikrer et uavhengig forsvar.
- Støtter opp om internasjonal solidaritet.
- Gir mer kvinnefrigjøring.

Når regjeringa og stortingsflertallet heller gjør det motsatte er det et aktivt politisk valg. Økte forskjeller, kutt i velferdstjenester og økte utslipp skjer ikke av seg selv, det er resultatet av villet politikk. I vårt alternative statsbudsjett viser vi hvordan Norge kunne ha vært forandret til det bedre, allerede i 2019. Rødt er et sosialistisk parti med visjoner for samfunnet som går langt forbi neste års statsbudsjett. Vi er samtidig opptatt av å vise de mange store og små skrittene som på kort sikt er mulig å ta mot et bedre samfunn. Vårt forslag til statsbudsjett inneholder en rekke forslag som i sum viser at Rødts økonomiske politikk er gjennomtenkt, gjennomregnet og gjennomførbart.

Det er mulig å redusere forskjellene

Samfunn bygget på samarbeid og likeverd er mer rettferdige enn samfunn basert på kapitalistisk konkurranse. Derfor er **kampen mot Forskjells-Norge** Rødts viktigste sak. Derfor gjør vi en rekke grep for å minske de økonomiske skillene mellom folk. Rødts statsbudsjett for 2019 inneholder en såkalt **dynastiskatt**. Det er en kombinasjon av økt skatt på store formuer, skatt på luksusarv for å hindre at ulikhet går i arv og økt skatt på den arbeidsfrie inntekta formuer kaster av seg. I tillegg foreslår Rødt blant annet å:

- Øke barnetrygden.
- Innføre en mer progressiv inntektsskatt med nytt toppskattnivå på 1,2 millioner.
- Redusere stortingslønna.
- Stramme inn lønnstoppene i statlige selskaper og etater.
- Heve uføretrygden.
- Øke sosialstønader.
- Heve minstepensjonen.
- Gi arbeidsledige mer i dagpenger, flere tiltaksplasser og bedre permisjonsregler.

Det er mulig å styrke fellesskapet

Velferdsstaten er et spleiselag der vi løser viktige oppgaver i fellesskap. Dette har vært mulig fordi velferden har vært et felles prosjekt for alle sosiale lag, hvor man har **gitt etter evne og fått etter behov**. Med dagens politikk svekkes dette fellesskapet gjennom store skattekutt som gjør det vanskeligere å finansiere gode tjenester i hele landet. Velferdsordningene blir i stadig større grad et individualisert tjenestetilbud hvor kvaliteten avgjøres av størrelsen på lommeboka. Samtidig har den såkalte avbyråkratisering- og effektiviseringsreformen (ABE) i fem år gitt målløse «ostehøvelkutt» som truer viktige tjenester i offentlig sektor. Den mørkeblå politikken er en villet omforming av selve samfunnet – bort

fra etterkrigstidens Samholds-Norge, i retning av et Markeds-Norge. Rødt vil heller satse på nye, offensive velferdsreformer som styrker fellesskapet.

Vi foreslår blant annet å:

- **Få tannhelse inn i egenandelsordningen.**
- **Starte innfasing av gratis barnehage (først for 5-åringene).**
- **Styrke kommuneøkonomien med 8 mrd.**
- **Styrke basisfinansieringen av sykehusene.**
- **Bygge flere studentboliger.**
- **Kutte i egenandeler på medisinsk behandling.**
- **Reversere hele ABE-kuttet for 2019.**

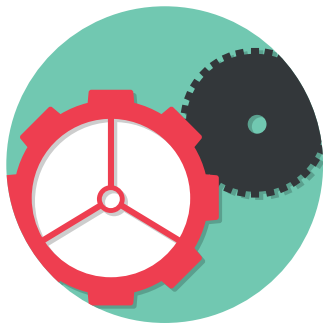

Det er mulig å kutte utslipp

Det ligger mye makt i de godt over tusen milliardene som fordeles i årets statsbudsjett. Brukes de på feil måte, kan de føre til økte utslipp av klimagasser. Det er alvorlig når FNs klimapanelts siste tverrfaglige rapport sier rett ut at vi må gjennomføre **raske og vidtrekkende endringer i alle sektorer av samfunnet** dersom Paris-avtalens mål om å begrense oppvarmingen til 1,5 grader skal nås.

Rødts alternative budsjett vil føre til utslippskutt ved hjelp av en rekke tiltak:

- **Mer til investering, drift og vedlikehold av jernbane og kollektivtransport.**
- **Fjerne letesubsidier for oljeselskaper.**
- **Kutte utbygging av store forurensende motorveier.**
- **Økt CO2-avgift.**
- **Støtte til utbygging av elbil-ladere i borettslag.**
- **Reversere avgiftskuttet på flyreiser og heller redusere prisene på togbilletter.**
- **Fjerne mva på reparasjoner slik at det blir lettere å ta vare på det man har framfor å kjøpe nytt.**

Det er mulig å satse på arbeidsplasser og verdiskaping i hele landet

Det største norske bidraget til å kutte de globale klimagassutslippene vil være en rettferdig omstilling av oljeindustrien. Oljearbeiderne, som har skapt store verdier for fellesskapet, skal ikke ta kostnadene alene. På samme måte som aktiv næringspolitikk sørget for å bygge opp industri da Norge ble en oljenasjon, må de samme virkemidlene brukes for å hindre ei omstilling til arbeidsledighet. Nå trenger vi en ny industriell revolusjon. Norge har store fornybare naturressurser i hav, vind, jord, skog og fossefall, og sammen med høykompetent arbeidskraft er dette grunnlaget for verdiskaping for framtida. Rødt foreslår en rekke nærings-

politiske tiltak som skaper verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet. Rødt foreslår blant annet:

- **Styrking av miljøteknologiordningen.**
- **Flere klimatiltak i industrien .**
- **Sette igang storstilt opprusting av vannkraftverk.**
- **Demonstrasjonspark for flytende havvind.**
- **Regionale utviklingsmidler .**
- **Vedlikehold og rassikring på fylkesveier.**
- **Jordvern, klimatilpasning i landbruket og fiskeritiltak.**
- **Fjerning av 350-kronersgrensa for avgiftsfri netthandel og reversere økt brusavgift.**

Det er mulig å bekjempe sosial dumping

Et arbeidsliv med faste jobber og ordna forhold er en av bærebjelkene i den norske modellen. Dette trues av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. En sterk fagbevegelse og målrettet innsats for å avdekke og straffe useriøse aktører er helt nødvendig for å snu utviklingen. Her handler det ofte like mye om å oppdatere lover og tette svakheter i regelverket som å bevilge penger, men også i statsbudsjettet kan man ta viktige grep. Rødt vil bidra blant annet ved å:

- **Øke fagforeningsfradraget til 7000 kr årlig.**
- **Gi Arbeidstilsynet midler, øremerket oppsøkende tilsyn.**
- **Opprette regionale verneombud i flere sektorer.**
- **Styrke A-krimsentrene.**

Det er mulig med et uavhengig forsvar

Norsk forsvars- og utenrikspolitikk er i for stor grad styrt av hensynet til USA og NATOs interesser. Rødt mener det er viktig at Norge bestemmer selv, og vil utvikle et sterkere og mer uavhengig forsvar. Derfor foreslår vi en rekke endringer i forsvarsbudsjettet, blant annet å:

- **Øke antall soldater og øvingsdøgn i Heimevernet.**
- **Styrke Hæren og Kystvakta.**
- **Avbryte innkjøpet av nye F-35 kampfly.**
- **Avslutte støtten til Joint Strike Missile.**
- **Kutte bevilgninger til amerikanske baser på Værnes og i Troms.**
- **Kutte bevilgninger til angrepskriger utenlands.**

Det er mulig å lage et solidarisk budsjett

Norge kan gjøre mer for å vise solidaritet internasjonalt. I en verden med undertrykking, krig og konflikt er det vår plikt å stille opp for folk som rammes av urettferdighet, forfølgelse eller tvinges på flukt på en måte som virker. Derfor foreslår vi blant annet å:

- **Ta imot flere kvoteflyktninger.**
- **Flytte bistandsmidler fra investeringsfond til bistand drevet av lokalt sivilsamfunn, som miljøbevegelsen og fagbevegelsen.**
- **Kutte i bidrag til WTO og IMF.**
- **Øke støtten til antirasistiske organisasjoner.**

Et feministisk budsjett er mulig

#metoo-bevegelsen har de siste årene blitt en vekker for de som trodde Norge var i mål med full likestilling. Det er fortsatt viktig å avdekke og bekjempe undertrykking, overgrep og ukultur basert på kjønn. Derfor har Rødt en rekke forslag til et mer feministisk budsjett:

- **#metoo-millioner: Støtte til bedre seksualundervisning og grensesetting i skolen, økt støtte til Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) og lignende.**
- **Statlig finansiering av krisesentrene.**
- **Økt støtte til forskning på kvinnehelse.**
- **Økt støtte til exit-prosjekter for prostituerte.**
- **Tilskudd til incest- og voldtektssentre.**
- **Gratis prevensjon – øke aldersgrensa til 25 år.**

Profittfri velferd er mulig

Velferdsprofitørene er en grunnleggende trussel mot velferdstjenestene våre. Skatteviljen undergraves om folk ser at penger bevilget til velferd ender opp i private lommer, og på sikt er modellen med anbud og konkurranse i velferden en trussel mot kvaliteten i tjenestene. Rødt vil bruke alle anledninger til å sikre profittfri velferd og foreslår blant annet å:

- **Kutte bruken av private kommersielle leverandører i statlig barnevern.**
- **Reversere nøytral merverdiavgift for sykehusene, som gjør det mer lønnsomt å kjøpe eksterne tjenester fra kommersielle aktører.**

Rødts prioriteringer område for område

Arbeid og sosial

Arbeid til alle som kan jobbe

Oppgangen i norsk økonomi gir få nye arbeidsplasser. Fortsatt er 114 000 uten arbeid, og arbeidsløsheten er i ferd med å stabilisere seg på et urovekkende høyt nivå. Etter oljekrisa sloss fagbevegelsen for å øke maksimal permitteringsperiode fra 26 til 49 uker. Nå vil regjeringa kutte den til 26 uker igjen. Vi er i en konjunkturstillstand og det er altfor tidlig å endre permitteringsreglene. Vi er redd det vil ramme mange hardt. Derfor vil Rødt kroner på å reversere regjeringas kutt, slik at ordningen beholdes slik den er i dag.

Det er fortsatt mange som vil jobbe, men som ikke får arbeid. Derfor vil vi også opprette 1500 ordinære tiltaksplasser i tillegg til de som finnes i dag, 1000 nye tiltaksplasser for folk med nedsatt arbeidsevne, og 500 nye tiltaksplasser for varig tilrettelagt arbeid. Det er et problem at svært mange av Navs tiltaksplasser i dag drives av konsulentselskaper med profittmotive, tvilsomme opplegg og dårlige arbeidsvilkår for de ansatte. Rødt ønsker derfor at Nav skal drive tiltaksplasser i egen regi.

Rødt mener de arbeidsløse blir straffet dobbelt ved at de ikke får tjene opp feriepengar, og samtidig må betale skatt på sluttvederlag. Derfor vil vi fjerne skatteregninga på sluttpakke og gjeninnføre feriepengar på dagpengene.

Kamp mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

Sosial dumping og økende arbeidslivskriminalitet er i dag en alvorlig trussel mot norsk arbeidsliv slik vi kjenner det. Denne utviklingen setter liv og helse i fare, fører til at seriøse bedrifter med tariffavtale blir utkonkurrert, og at staten taper store pengar. Vi vil styrke Arbeidstilsynet og øremerke satsinga til oppsøkende tilsyn. Tilsynene må i mye større grad enn nå ende med bøter som svir for dem som bryter reglene, og nye og strengere regler for innleie av arbeidskraft må følges opp tett. Vi foreslår også økte bøtenivåer på regelbrudd, slik at denne typen kriminalitet skal svi for bedrifter. I tillegg vil vi styrke A-krimsentrene og øke fagforeningsfradraget til 7000 kroner.

Verdighet for uføre og minstepensjonister

Barn av uføre rammes hardt av regjeringas sosiale kutt. Barnetillegget i uføretrygden fungerte sosialt utjevne og har vært et viktig sikkerhetsnett for å hindre at barn skal vokse opp i fattigdom. Rødt vil reversere regjeringas kutt og i tillegg øke barnetillegget til 0,45 G.

Mange uføre har mistet retten til bostøtte. Rødt vil derfor utvide kompensasjonsordningen for uføre til å gjelde dem som har blitt uføre også etter 1. januar 2015. Vi vil også øke dekningsprosenten til 75 %, noe som primært angår eksisterende mottakere.

Altfor mange minstepensjonister lever under fattigdomsgrensa. De fleste av dem er kvinner som av ulike grunner har jobbet deltid. Dagens minstepensjon er for lav, og Rødt mener at minstepensjonen må heves og ikke levealderjusteres. Dessverre får vi ikke gjort noe med levealderjusteringen i budsjettet, men Rødt vil som et krisetiltak heve alderspensjonen med 7000 kroner i året for både enslige og gifte minstepensjonister.

Økt sosialstønad

Sosialstønaden er på mange måter den viktigste stønaden i sikkerhetsnettet, fordi den sørger for akutt hjelp til folk som står på helt bar bakke. Stønaden bevilges kun ved konkret vurdering og for kort tid av gangen, og skal gå til å dekke et eksistensminimum. Satsene er alt for lave, spesielt for familier, og de ligger langt under SIFOs referansebudsjett. Rødt foreslår å øke alle satsene i sosialstønaden med 25 %, noe som vil gi 7562 kroner i grunnsats. I tillegg er det viktig at kommunene slutter å inkludere barnetrygden i beregningsgrunnlaget, slik at de fattigste barna i praksis taper barnetrygda si. Rødt vil at denne praksisen skal bli forbudt, og setter av penger til å kompensere kommunene for å endre beregning allerede til neste år.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Tilsammen 3000 flere tiltaksplasser for arbeidsledige	+ 388
Arbeidstilsyn, Akrim-sentrene og regionale verneombud	+ 105
Fagforeningsfradrag på 7000 kr	+ 570
Økt barnetillegg i uføretrygden	+ 266
Økt bostøtte	+ 282
Øke minstepensjonen med 7000 kroner for alle	+ 638
Sosialstønad, alle satser økt med 25 %	+ 1 580

Foto: Brage Aronsen

Helse

De økende forskjellene i samfunnet kommer også til uttrykk i folkehelsen. Regjeringa kutter i tannhelse, helsestasjoner og skolehelsetjeneste, og legger opp til et helsevesen styrt etter hva som lønner seg økonomisk. Vi vil gå i motsatt retning. En helsepolitikk som utjevner forskjeller og styrker gode helsetilbud til fellesskapet er en prioritering for Rødt. Vi ønsker å reversere usosiale kutt og utjevne forskjellene gjennom å ta større del av regninga i fellesskap. Vi vil fjerne egenandelen for fysioterapi for kronisk syke og funksjonshemmede.

Styrke sykehusene

I møte med helsevesenet er vi ofte i en sårbar situasjon og har behov for god og trygg behandling. Mange i helsevesenet sørger for dette hver dag, men ressursene strekker ikke til. Rødt vil styrke sykehusøkonomien for å sikre bedre bemanning i sykehusene, bedre fødsels- og barselomsorg og bedre lønns- og arbeidsvilkår for de som skal behandle oss. Regjeringa kutter bevilgningene til regionale helseforetak som del av et gigantisk osthøvelkutt i hele offentlig sektor, den såkalte ABE-reformen. Vi vil reversere dette kuttet og styrke sykehusene med til sammen 1,5 milliarder.

Kompensasjon for merverdiavgift gjør det lønnsomt for sykehusene å kjøpe eksterne tjenester. I tillegg bruker regjeringa hele 3 mill kun på å administrere kjøp av tjenester fra private gjennom anbud. Rødt vil ha et offentlig tilbud som fokuserer på helsearbeid, ikke profittmotiv og vil derfor kutte disse utgiftene.

Finansieringen av de regionale helseforetakene er delt mellom en basisbevilgning, en aktivitetsstyrt bevilgning og en såkalt kvalitetsbasert finansieringsordning. Denne målstyrte ordningen kan gi incentiver for sykehusene til å velge pasienter og behandlingsmetoder hvor inntektene forventes å være høyere enn behandlingkostnadene. Rødt vil ikke støtte et system der noen pasienter blir mer lønnsomme enn andre, og vil heller øke basisstøtten til sykehusene. Det gir prioriteringer basert på helsefaglige vurderinger og mindre byråkrati.

Innfasing av gratis tannpleie

Rødt arbeider for gratis og universelle helsetjenester. Én av tre nordmenn oppgir å ha utsatt eller unnlatt å gå til tannlege av økonomiske årsaker. Dette fører til at mange som har dårlig råd ender opp med dårligere tenner. Tennene er en del av kroppen og bør behandles politisk deretter. Rødt ønsker offentlig gratis tannhelse og foreslår en tannhelsereform som allerede neste år vil gi over 1 million nordmenn billigere tannhelse. Vi foreslår å innføre reformen med to tiltak parallelt. For det første vil vi innføre gratis tannhelse via den fylkeskommunale tannhelsetjenesten for alle opp til 25 år. I dag gjelder dette kun de under 18. Samtidig vil vi innføre en egenandel på 2000 kroner og refusjon på 40 % av alle utgifter over dette for alle over 25 år. Dette er første skritt på veien mot gratis tannhelse for alle. For å hindre at penger bevilget til tannhelse forsvinner i store mellomlegg til tannlegene foreslår vi pristak som en del av egenandelsordninga. I tillegg vil vi reversere regjeringas kutt i ulike stønader til tannbehandling under folketrygden.

Forebyggende helsetjenester

Helsestasjonene og skolehelsetjenesten er sentrale i kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid. Dette er tjenester som har høy oppslutning i befolkningen og ingen annen helse-tjeneste når så stor andel av sin målgruppe. Likevel vil regjeringa kutte også i disse bevilgningene. Rødt vil reversere kuttet ettersom svangerskapsomsorg og forebyggende arbeid i skolehelsetjenesten og helsestasjoner er både forebyggende og helsefremmende. I tillegg foreslår vi en bevilgning på 150 millioner til skolehelsetjenesten over kommunalbudsjettet.

Rødts viktigste satsinger

	Beløp (i millioner kroner)
Styrking av sykehusene	+ 1 540
Tannhelse	+ 3 030
Redusere egenandelstak 1 og 2	+ 154
Økt støtte til forebyggende helsetjenester	+ 6
Økt bevilgning til forskning på kvinnehelse	+ 30
Fullfinansierte overgrepsmottak	+ 75

Barnehage, utdanning og forskning

Rødts mål er at alle skal få et gratis, godt og likeverdig skole- og barnehagetilbud. At fagutdanning og høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor man bor og hvor mye foreldrene tjener.

Bedre og billigere barnehager

Regjeringa foreslår igjen å øke maksprisen for foreldrebetaling i barnehagene, en økning vi vil reversere. I tillegg setter vi av penger til å begynne innfasing av gratis barnehage, med nok ressurser til å levere et tilbud av høy kvalitet. Det skal ikke være mulig for private aktører å hente ut profitt fra offentlig finansierte barnehager.

Barnehage er viktig for foreldrenes deltakelse i arbeidslivet og for barnets utvikling. Derfor er det et problem at ikke alle har råd til å velge barnehage for sine barn. Rødt ønsker at barnehage skal være gratis på linje med skole og vil fase inn en barnehagereform årskull for årskull. Vi begynner med femåringene i 2019 fordi det er spesielt viktig at de største barna får ta del i alt det viktige som skjer i barnehagen.

Bemanningsnormen er ett av flere eksempler på at kommunen får stadig flere oppgaver uten tilstrekkelig finansiering. Derfor vil Rødt øke overføringene til kommunene med 8 milliarder kroner slik at de har rom til å oppfylle normen og ikke minst bruke vikarer når det trengs.

Bare halvparten av norske tiåringer har elementære svømmeferdigheter. Når undervisningen ikke er tilstrekkelig må mange barn og unge lærer å svømme på andre arenaer. Muligheten til det avhenger av familiens økonomi, noe som skaper større forskjeller. Vi vil derfor øke støtten til svømmeopplæring i barnehagen slik at flere kan lære å svømme tidligere.

Framtidas fagarbeidere

I Norge trenger vi dyktige fagarbeidere. Derfor er det viktig å legge til rette for god, gratis og relevant utdanning for blant annet fremtidens håndverkere, servicearbeidere og helsepersonell. Utdanning skal være gratis, men det er ikke tilfellet når elever må ut med store summer til nødvendig utstyr. Dagens utstyrsstipend er langt under det reelle kostnadsnivået for nødvendig utstyr og forskjellene er spesielt store for yrkesfaglige linjer. Vi foreslår å øke satsene for utstyrsstipend. Vi vil også øke lærlingtilskuddet og sørge for opprustning av verksteder på yrkesfag ved å bevilge midler til et verkstedsfond over fylkeskommunenes budsjetter.

Lik rett til utdanning

Lik rett til utdanning gir et mer demokratisk samfunn og utjevner forskjeller mellom folk. Rødt vil at alle skal ha rett og mulighet til å utvikle sine evner gjennom utdanning.

Vi vil øke antallet studentboliger med 1800 i året for å sørge for at flere studenter kan få et rimelig sted å bo. Vi vil også reversere endringsforslaget som innebærer at man må fullføre grad for å få omgjort lån til stipend. Dette kan gi alvorlige konsekvenser for studenter som av ulike grunner bytter utdanningsløp eller må avslutte utdanningen.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Gratis barnehage for 5-åringer og redusert makspris. I tillegg kommer styrket bemanning som en del av den økte kommunepotten på 8 milliarder.	+ 963
Økt utstyrsstipend i videregående skole	+ 64
Flere studentboliger	+ 121
Reversere kuttene i studiestøtta	+ 256
Kompetanseløft for lærere i seksualitetsundervisning	+ 20
Verkstedfond for yrkesfag og økt lærlingtilskudd	+ 160

Miljø og næring

Naturmangfold

Naturen er grunnlaget for vår eksistens. Fra den får vi frisk luft, reint vann og jorda vi dyrker maten vår i. Et rikt naturmangfold er også vår viktigste buffer mot klimaendringene fordi en intakt natur står best rusta mot endringer i temperatur og nedbør. Vi har ingen arter å miste.

Rødt vil øke bevilgningene til skogvern, ikke kutte dem slik regjeringa legger opp til. Halvparten av våre truede arter lever i skogen og er helt avhengige av at viktige skogsområder vernes i raskt tempo. Vann er bokstavelig talt livsviktig og det trengs større innsats hvis vi skal klare å ta vare på vannkvaliteten vår for framtida. Vi vil også sikre at flere arter blir utpekt som prioriterte arter og at flere naturtyper får beskyttelse som utvalgt naturtype. Områder langs norskekysten som er så sterkt forurenset at det frarådes å spise fisk og sjømat derfra må ryddes. Derfor må bevilgningene til opprydding økes slik at arbeidet i blant annet Ålesund og Hammerfest kan fortsette.

Bevilgningene til opprydding av marin forsøpling må økes for å sikre at vi har et hav å leve av og med i framtida og mer myr må restaureres, både for å være karbonlager og levested for en rekke arter. Støtten til de frivillige miljøorganisasjonene har stått stille eller blitt redusert gjennom flere år. Vi vil øke den for å sikre lokalt miljøengasjement i hele Norge.

Grønn industri

En rød og rettferdig klimapolitikk handler om å skape nye grønne arbeidsplasser for de som har skapt store verdier for fellesskapet på norsk sokkel. Vi trenger en grønn industri for å sikre miljøvennlig energi for framtida. ENOVA-ordningene er viktige for å sikre en rask omstilling av samfunnet. Vi vil øke støtten både til generelle industriltak og konkret til oppstart av demonstrasjonspark for flytende havvind. Mye av teknologien som behøves for fornybar industriproduksjon er under utvikling, og det trengs derfor midler for å realisere prosjekter som ennå ikke er kommersielt lønnsomme.

Våre verdensberømte fjorder holder på å ødelegges av eksos fra cruiseskip. For at fjordene skal bli utslippsfrie må tilgangen til landstrøm i disse og andre havner sikres. Støtteordninga for dette gjennom ENOVA må derfor økes. I tillegg vil vi opprette en støtteordning for ladeinfrastruktur for elbil i borettslag og sameier.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

ENOVA: Klimatiltak i industrien	+ 200
ENOVA: Oppstartstøtte demonstrasjonspark havvind	+ 550
ENOVA: Landstrøm i havner og ladestasjoner i borettslag	+ 250
Skogvern	+ 200
Tilskudd til trua arter og naturtyper	+ 30
Restaurering av myr og annen våtmark	+ 12
Tiltak i verneområder	+ 20
Støtte til frivillige organisasjoner	+ 8

Transport og kommunikasjon

Veitrafikk er en av de største kildene til klimautslipp i Norge. Rødt vil kutte i regeringas større vei-prosjekter som gir mer trafikk og økte utslipp, til fordel for utbygging av infrastruktur for jernbane, sykkel og kollektivtransport.

1,5 milliarder til kollektivtrafikk

Belønningsordningene og bymiljøavtalene gir de store byene mulighet til å satse på kollektivtransport for å innfri klimaforlikets nullvekstmål i biltrafikken og premierer kommuner som prioriterer lokale tiltak for begrenning av biltrafikken. Rødt vil øke disse bevilgningene. Også de mellomstore og mindre byområdene trenger ordninger som gir insentiver til nullvekst i biltrafikken og som styrker satsingen på kollektivtransport. Rødt vil derfor opprette en ny belønningsordning for mellomstore og mindre byområder. I tillegg foreslår Rødt at staten skal øke sitt bidrag til de største kollektivprosjektene som bybanen i Bergen og fornebubanen i Oslo.

2,3 milliarder til jernbane

Jernbane må bli et konkurransedyktig og miljøvennlig transportalternativ til bil og fly. Derfor vil Rødt opprette ny bonusordning for langdistansetog for å øke avganger og kapasitet for tog som ofte er utsolgt og redusere prisen på alle NSB-reiser med 20 prosent. Det haster å oppgradere jernbanen. Derfor vil Rødt bruke mer på drift og vedlikehold som vil øke kapasiteten på togstrekninger. Vi vil også sette i gang nødvendige fornyelsestiltak. I tillegg vil Rødt bevilge penger til å gjennomføre ferdig utredede og byggeklare jernbaneprosjekter.

Gods til sjø og bane

Regjeringas veisatsing fremmer vekst i lastebiltransporten og er i strid med målsettingen om

godsoverføring fra vei til sjø og bane. For å kompensere for dårlig jernbaneinfrastruktur og forbedringer i veitrafikkens konkurransekraft vil Rødt innføre en miljøstøtteordning som sikrer at gods-transport på bane opprettholdes. Rødt vil øke tilskuddet for overføring av gods fra vei til sjø, samt reversere regjeringas kutt og styrke bevilgningene til nyanlegg og vedlikehold av havner.

Stadig flere tjenester flyttes over til nettbaserte løsninger og rask nettilgang i hele landet blir dermed bare viktigere. Støtteordningen for utbygging av bredbånd mottar langt flere søknader enn de har midler til å innvilge, derfor vil Rødt øke rammene til bredbåndstilskuddet.

Fylkesveiene har over flere år blitt nedprioritert som en konsekvens av for lite rammetilskudd til fylkene. Dette har resultert i et stort vedlikeholdsetterslep. Rødt øremerker midler i rammeoverføringene til fylkene for vedlikeholdsarbeid på fylkesveinettet. En slik satsing vil gi økt trafikk-sikkerhet og færre ulykker.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Jernbanesatsing	+ 2 295
Kollektivtrafikk	+ 1 470
Sykkel og gang	+ 270
Havner	+ 190
Vedlikehold av fylkesveinettet	+ 500
Styrke tilskuddsordningen til bredbåndsutbygging	+ 200

Olje og energi

De prioriteringene vi tar i årets statsbudsjett vil være avgjørende for hvordan fremtidens klima blir. Regjeringa fører en politikk som gjør Norge svært oljeavhengig og sårbare for svingninger i oljeprisen. Dette er både et klimaproblem og et hinder for framtidens arbeidsplasser og verdiskaping, og Rødt ønsker et statsbudsjett som i mye større grad frir oss fra oljeavhengigheten.

Rød og rettferdig klimapolitikk

De som har skapt store verdier for fellesskapet på norsk sokkel skal ikke være de som må ta regninga for omstillingen i form av arbeidsledighet og utrygghet. En rød og rettferdig klimapolitikk handler om å ta kostnadene i fellesskap. Rødt vil derfor bruke aktiv næringspolitikk for å bygge grønn industri.

Rødt vil kutte bevilgningene til geologisk kartlegging av Barentshavet Nord. En slik kartlegging er starten på oljeleting innenfor den sårbare iskantsonen og strider mot alt av klima- og miljøfaglige råd. Barentshavet er et av verdens mest produktive havområder og en åpning for oljeutvinning i Barentshavet Nord truer viktige fiskeområder samt habitater for både isbjørn og hvalross. Dersom vi skal nå klimamålene må vi la olja i Barentshavet ligge. Rødt foreslår å avvikle letesubsidieordninga og heller satse på aktiv næringspolitikk basert på de fornybare naturressursene. Under kapittelet om miljø kan du lese mer om Rødts grønne industripolitikk.

Rehabilitering av vannkraftverk

For å skape grønne arbeidsplasser i hele landet og øke energiproduksjonen vil Rødt bevilge penger til en styrket innsats på rehabilitering av eksisterende vannkraftverk. Nesten halvparten av vannkraftverkene ble bygget før 1970 og rehabilitering er helt nødvendig for å opprettholde

dagens strømproduksjon. En rehabilitering av vannkraftverkene vil også være en god mulighet for å oppgradere miljøtilstanden i vassdragene og sikre naturmangfold.

Flom- og skredforebygging

Over hele landet venter et stort arbeid med flom- og skredforebygging. Klimaendringene er allerede i gang, og merkes i form av økt nedbør, flom og ras. Flom- og skredskader har store konsekvenser for landbruk, bebyggelse og infrastruktur. Det er bedre å forebygge enn å reparere og derfor vil Rødt styrke arbeidet for å beskytte områder mot ekstremvær.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Kutt til geologisk kartlegging av Barentshavet	- 82
Økt bevilgning til flom- og skredforebygging	+ 200
Rehabilitering av eksisterende vannkraftverk	+ 200
Kutt i petroleumsforskning	- 100
Petoro: Stoppe utviklingen av nye felt i nordområdene	- 59

Sjø og fiskeri

Fisken i havet har gitt oss mat og inntekter gjennom årtusener. Denne viktige ressursen skal være vårt felleseie også i framtida, og skal gi levebrød til folk langs kysten i generasjonene framover. Ressursene må derfor høstes på bærekraftig vis og innenfor naturens tålegrenser. Havet er arbeidsplass for nordmenn, enten som fiskere eller sjøfolk.

Slå ring om norske sjøfolk og fiskere

Nå står 700 sjøfolk i fare for å miste jobben fordi regjeringa vil la Color Line flagge om to av fergene sine. Dette vil ikke Rødt tillate. Vi vil ikke la Color Line få flagge om to Kiel-ferger fra NOR- til NIS-registeret slik at rederiet kan bytte ut de ansatte med utenlandske sjøfolk med dårligere lønn. Vi foreslår derfor å reversere denne endringen.

Fiskerne blir sterkt rammet av kutt i velferds- og sikkerhetsordninger. Velferdstilskuddet som er foreslått kutta, sørger sammen med finansiering fra fiskernes egne organisasjoner for drift av 25 velferdsstasjoner langs kysten og er et viktig tilbud for den minste kystflåten. Støtta til sikkerhetsopplæring er også kutta. Dette er et viktig tilskudd for et obligatorisk kurs og bidrar til rekruttering av nye fiskere. Rødt vil reversere kuttene og styrke velferdsordningene og sikkerhetsopplæringa for fiskere.

I tillegg til disse kuttene som rammer kystfiskerne sterkest, er føringstilskuddet foreslått redusert. Det er et tilskudd til frakt av fersk fisk og skalldyr fram til foredlingsanlegget fra områder med dårlig mottakskapasitet. Dette tilskuddet sikrer lokale fiskerimiljø og god ressursutnyttelse. Rødt vil opprettholde dette tilskuddet på 2017-nivå.

Flere fiskere på havet

Det er flere rekrutteringsordninger innenfor fiskerisektoren, men de er enten myntet på studenter eller de er tiltak for å få befolkningen til å spise mer fisk. Rødt ønsker at flere ungdommer skal få øynene opp for den viktige fiskerinæringa før de velger linje på videregående og vil starte en ordning rettet mot ungdomsskoleelever for å øke rekrutteringa til fiskeriene.

Som en del av vårt tiltak for å redusere klimagassutslipp og sikre grønne norske arbeidsplasser vil vi øke tilskuddet til Miljøteknologifondet.

Oppdrettsavgift

Den omfattende oppdretten som pågår i norske fjorder og kyststrøk kjennetegnes av høy fortjeneste for eierne og store miljøproblemer. Rødt jobber for lukkede anlegg og strengere regulering av utslipp og rømming. Som et hastetiltak foreslår Rødt en oppdrettsavgift på 25 øre/kg på oppdrettet fisk. Deler av denne avgifta skal gå tilbake til kommunene som huser næringa, mens resten finansierer miljøtiltak som økt innsats mot parasitten *Gyrodactylus salaris*.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Havforskningsinstituttet	+ 60
Miljøteknologiordninga	+ 200
Sikre 700 arbeidsplasser i Color Line	+ 35
Reversere kutt i velferdsordninger og sikkerhetsopplæring for fiskere	+ 6
Økt føringstilskudd for fiskeriene	+ 32
Oppdrettsavgift om tilbakeføres til kommunene	+ 100

Landbruk

Vi er avhengige av et sterkt og variert norsk landbruk for å kunne bidra i den globale dugnaden det er å sikre mat til verdens økende befolkning. Norsk landbruk må baseres på norske ressurser, ikke på importert kraftfôr som raserer regnskog og leveområder i andre land. Vi må utnytte beiteressursene som finnes spredt over hele landet og fortsette arbeidet for å sikre god dyrevelferd med lavt sykdomspress. Landbruket må drives i pakt med naturen rundt, og det viktige arbeidet med å kutte klimagassutslippene i denne sektoren må fortsette, selv om det å produsere mat aldri kan bli en nullutslippspost.

Beskytte mot klimaendringer

For å sikre det norske landbruket må vi beskytte oss mot effektene av klimaendringene. Det gjør vi gjennom å starte opp arbeidet med et beredskapslager for korn slik at vi kan sikre oss i år der kornproduksjonen er dårlig. Vi må forsere arbeidet med jordvernstrategien og sikre at våre viktige jordressurser ikke bygges ned, samt utvide ordninga med utvalgte kulturlandskap i områder med spesielt rikt naturmangfold som følge av jordbruksdrift.

Sikre naturmangfold

I stedet for å hogge gammel naturskog, som er levested for en stor del av vårt trua naturmangfold, må vi bruke midler på å drenere jord for å sikre oss i våte perioder, og gjennomføre andre miljø- og klimatiltak for å stå rusta mot framtidens ekstreme vær. Vi vil derfor kutte i subsidier til veibygging og hogst i bratt terreng i gammel naturskog og bruke disse pengene på drenering og miljø- og klimatiltak i landbruket. For å redusere konfliktene rundt hogst og sikre den biologisk verdifulle skogen, setter

vi av midler i vårt forslag til å kartlegge gammelskogen slik at vi i framtida vet hvor den er og ikke hogger den ned i vanvare.

Hindre sykdommer

Forskning på landbruk, skog, husdyr og relaterte sykdommer er også viktig for å kunne møte effektene av klimaendringene. Vi vil derfor reversere kuttene til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), samt øke overføringene til Veterinærinstituttet for å forske på antibiotikaresistens og sykdommer som kan true på grunn av endret klima.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Økt tilskudd til miljø- og klimatiltak i landbruket	+ 60
Oppfølging av jordvernstrategi	+ 5
Støtte til oppstart av beredskapslagring av korn	+ 10
Reversere kutt til NIBIO	+ 8
Kartlegging av gammelskog	+ 20
Veterinærinstituttet: Forskning på antibiotikaresistens	+ 3

Barn, familie og likestilling

Universelle velferdsordninger styrker fellesskapet og kan løfte de som trenger det mest ut av fattigdom. Forskjellene mellom de som har mest og resten av oss øker. Rødt vil prioritere de over 100 000 barna som i dag lever i familier med vedvarende lav inntekt. Vi vil også styrke barnevernet.

Tiltak mot fattigdom rettet mot barnefamilier og ungdom

Økt barnetrygd er det beste tiltaket for å sørge for at barn ikke vokser opp i fattigdom. Allikevel har skiftende regjeringer latt være å bruke én eneste krone på å øke barnetrygden – ikke en gang for å følge med prisstigningen – de siste 22 årene. Barn som vokser opp i hjem med dårlig råd, har selv større sjanse for å rammes av arbeidsledighet og økonomiske problemer. Vi vil øke barnetrygden år for år slik at barnefamilieene slutter å være en salderingspost. For å ta igjen det tapte på tre år foreslår vi en økning på 197 kr i måneden i 2019.

Vi øker også den nasjonale tilskuddsordningen mot barnefattigdom, som blant annet støtter ferie- og fritidsaktiviteter for barn og unge i familier med vedvarende lav inntekt. En økning her vil gi pusterom til de mange familiene som går sommeren i møte med klump i magen.

#metoo-satsing

Mange forventet at regjeringa skulle bevilge penger for å forebygge seksuell trakassering etter #metoo, men det kom bare småpenger. Krisesentrene har huset over 100 000 kvinner og barn de

siste 25 årene, men opplever likevel økonomisk ustabilitet. 1 av 10 kvinner blir utsatt for voldtekt og over 8 % har vært utsatt for alvorlig vold fra partner. Det er ikke holdbart. Derfor prioriterer Rødt dette området med midler blant annet til forebygging av voldtekt og seksuell trakassering, tiltak mot vold mot kvinner og et trygt tilbud til kvinner som blir utsatt for vold og overgrep. Vi vil sikre statlig finansiering til krisesentrene i tillegg til å øke støtten til kvinneorganisasjoner.

Bedre, profittfritt barnevern

Rødt mener at det skal være offentlige og ideelle aktører som driver barnevern, ikke profittmotiverte kommersielle selskaper. Vi vil sørge for at penger bevilget til barnevernsbarn går til barna, ikke privat berikelse. Rødt foreslår å styrke bemanningen i kommunalt barnevern og å øke tilskuddet til langsiktig utviklingsarbeid for å øke kompetansen og kunnskapsnivået i barnevernet.

Alle barn som ikke har omsorgspersoner bør bli tatt hånd om av barnevernet. Enslige mindreårige asylsøkere er alene i et nytt land uten omsorgspersoner. Vi vil derfor bevilge midler til at enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 - 18 år også skal inn under barnevernets omsorg.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Økt barnetrygd – ta igjen en tredjedel av etterslep	+ 2463
Øke engangsstønad ved fødsel og adopsjon	+ 100
Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	+ 80
Overføre enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år til barnevernet	+ 155
Øremerkede tilskudd til krisesentrene	+ 350

Kultur

Kunst og kultur spiller en viktig rolle i samfunnet, og for Rødt handler kulturpolitikk om å sikre de økonomiske rammene for et fritt og uavhengig kulturliv landet rundt.

Frivillighet og hverdagskultur i hele landet

Det er i de tusen korene, korpsene, teatergruppene og bandene drevet på frivillig basis at folk flest deltar i kulturlivet. Det er dette som er ryggraden i den brede norske kulturen. Rødt vil sikre bedre øvingslokaler og tilgang til utstyr landet rundt. Samtidig trenger man en scene å stå på, eller et sted å stille ut, for å få vist fram det man har skapt. Ingen band starter karieren på festivalenes største scene, og på veien dit trengs det helårsarrangører i lokalmiljøet. Det er de som gir rom til de unge og håpefulle, og til alle de som aldri skal bli superstjerner men likevel fyller lokalet lørdag kveld.

Ta ungdom på alvor

Oftest ser vi at kulturpolitikken brukes for å oppnå andre politiske formål, at begrunnelsen ikke er kulturen i seg selv men positive effekter på for eksempel integrering. På andre budsjettområder prioriterer Rødt støtte til kulturtiltak i kombinasjon med andre formål, som ungdomstiltak i storbyene og fritidsklubber via kommunene. Men å la ungdom bruke kulturen til nettopp å fortolke og kritisere bør være et kulturpolitisk formål i seg selv basert. Derfor foreslår vi å opprette en særegen ordning for ungdomsstyrte kulturprosjekter utenfor de faste institusjonene, som skal forvaltes etter samme faglige prinsipper som annen kulturstøtte.

Fri og uavhengig kunst

Kulturpolitikk overlatt til markedet vil kun skape den kunsten som de med mest penger vil ønske å løfte fram. Og det vil bare være folk med solid økonomi som kan ta seg råd til å være kunstner. Fordi kunst og kultur trengs for å fortolke, kritisere og utvide verdensbildet vårt er det et demokratisk poeng at markedet ikke skal rå. Derfor er det så viktig med kunstnerstipender som tillater kunstnere å jobbe fritt og kulturstøtte som ikke stiller krav om kommersiell lønnsomhet. Rødt vil styrke disse økonomiske bærebjelkene via til sammen 255 nye kunstnerstipender, økte satser og en styrking av norsk kulturfond. Vi vil også reversere hele regjeringas kutt-reform (den såkalte ABE-reformen) på kulturfeltet, for å blant annet sikre at institusjonene kan betale ordentlig lønn og pensjon til utøverne.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Gi kunstnere ei lønn å leve av, ved å opprette til sammen 255 nye arbeidsstipender, øke satsene og bedre utstillingshonorarene	+ 107
Styrke Norsk Kulturfond, for musikk, tidsskrift og kritikk, visuell kunst og helårsarrangører i hele landet	+ 95
Ny ordning for ungdomsstyrte kulturprosjekter utenfor de faste kulturinstitusjonene	+ 60
Utvide musikerutstørsordningen slik at flere kan få støtte til øvingslokaler og utstyr for musikk, kor, dans og teater landet rund	+ 30
Øke pressestøtta	+ 20
#metoo-pott for kulturlivet, der organisasjoner kan søke om støtte til tiltak mot seksuell trakasering	+ 10

Forsvar av Norge

De siste 20 årene har den politiske eliten omformet Norge fra fredsnasjon til krigsnasjon underlagt USA og NATO. Enorme summer er sløst bort på katastrofale USA-ledede kriger, deriblant i Libya og Afghanistan. Dette har gjort både Norge og verden mer utrygg samtidig som våre defensive forsvarskapasiteter har gått for lut og kaldt vann.

Rødt vil gå motsatt vei: Vi er mot NATO og ønsker på sikt å bygge et nordisk forsvarssamarbeid som alternativ. Men selv innafor rammene av NATO-medlemskapet kan vi ta viktige grep i riktig retning. Rødt vil stryke hver krone fra budsjettet for deltakelse i USA-ledet krig i utlandet, stanse innkjøpet av kampflyet F-35 og fjerne alle bevilgninger til USAs militærbaser i Norge. Dette frigjør betydelige summer og ressurser som Rødt vil bruke på å bygge opp et robust og utholdende nasjonalt forsvar ved å styrke Hæren, Heimevernet, Sjøforsvaret og Kystvakta.

Stanse F-35

Kampflyet F-35 fra Lockheed Martin er Norges dyreste skattefinansierte investering noensinne og har vært en skandale fra dag én. Med skyhøye innkjøps- og driftskostnader vil F-35 gå på bekostning av resten av Forsvaret i flere tiår framover. Flyet er ikke produsert for forsvar av eget luftrom, men vil binde Norge enda tettere til USAs aggressive militærstrategi. Rødt vil si opp de inngåtte kontraktene for kjøp av F-35 og kutte hele investeringskostnaden knyttet til disse flyene. Fordi det er usikkert når og hvordan disse midlene reelt vil bli tilgjengelig, plasserer vi de i et ventefond i påvente av kontraktsoppsigelse. På 2019-budsjettet frigjør Rødt midler ved å kutte i bygg og anlegg knytta til kampflyprogrammet. Disse vil vi bruke på å styrke norsk forsvar. Ved å stemme nei til regjeringas forslag til bestillingsfullmakt på seks nye fly i år kunne vi spart ytterligere 4 milliarder mellom 2020 og

2023. I tillegg kommer enorme innsparinger i driftskostnader.

Styrke land- og sjøforsvaret

Rødt vil bevilge mer penger til å styrke Norges selvstendige forsvarsevne. Vi vil gi mer til Heimevernet for å øke antall soldater fra 40000 til 45000 og sørge for mer trening. Hæren foreslås styrket, fordelt på økte driftsmidler med vekt på personell; opprettholdelse av 2. bataljon på Skjold med dagens oppsetning, og innfasing av reservister for å øke Hærens bemanning og utholdenhet. Sjøforsvaret og Kystvakta er også foreslått styrket. I tillegg vil Rødt sette av midler til innfasing av nye våpensystemer tilpassa norsk territorialforsvar, som mobilt luftvern og kystvern.

Legge ned amerikanske militærbaser

Rødt vil kutte i bevilgningene til krigsoperasjoner i utlandet. Dette er kriger som hovedsakelig tjener USA og NATOs interesser, men som verken hjelper lokalbefolkninga eller Norges trygghet. Vi vil også stryke alle bevilgninger til amerikanske militærbaser i Norge. Disse basene bryter med Norges lange tradisjon for å begrense USAs militære tilstedeværelse i landet, skader Norges selvstendighet og bidrar til økt spenningsnivå som blant annet øker presset inn mot norske grenseområdet.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Styrking av Heimevernet	+ 479
Styrking av Hæren	+ 800
Styrking av Kystvakten og Sjøforsvaret	+ 250
Styrking av norsk territorialforsvar	+ 1 094
Kutt i militære operasjoner i utlandet	- 666
Kutt i administrasjon, bygg og anlegg til F-35	- 1 368
Kutt hele posten for innkjøp av F-35	- 7 010
Overføre beløpet fra F-35-posten til et ventefond i påvente av kontraktsoppsigelse	+ 7 010
Kutt til amerikanske baser på Værnes og i Troms	- 65
Kutte tilskudd til NATOs driftsbudsjetter	- 333

Fred, solidaritet og omfordeling

Rødt ønsker å erstatte den globale kapitalismen med et demokratisk sosialistisk alternativ. Vi står derfor for en radikal omlegging av Norges utenrikspolitikk. Interessene til flertallet, arbeidsfolk, fattige og undertrykte må gå foran inntjeninga til finanseliter og multinasjonale selskaper og stormaktsinteressene til gamle og nye imperialistmakter. Rødt vil gjøre Norge til en aktiv pådriver for fred og global omfordeling, og støtter de kreftene som kjemper for fred, sjølråderett, demokrati og kvinnefrigjøring.

Fredsarbeid

Norges utenrikspolitikk styres i dag av en politisk elite med globale ambisjoner som er mer opptatt av USAs geopolitiske interesser enn av fred. Rødt vil gå motsatt vei. Vi vil kutte i bidrag til krigsalliansen NATO, og heller øremerke betydelige midler til fredsarbeid i Norge og verden. Norge har en klar egeninteresse av å bidra til en lov- og regelbasert verdensorden hvor konflikter løses med fredelige midler, ikke ved at den militært sterkeste tvinger gjennom sin vilje på bekostning av militært svakere stater. Rødt vil gi mer til norske freds- og atomnedrustningsorganisasjoner, deriblant fredsprisvinner ICAN og Norges Fredsråd. Der regjeringa fjerner støtten til fredsbevegelsen foreslår Rødt øremerkede midler som sikrer langsiktig drift. Vi vil også styrke fredsforskning og fredsarbeid både i Norge og internasjonalt.

Bistand som virker

Rødt mener alvor med å bruke én prosent av forventna nasjonal inntekt (BNI) på bistand. Vi godtar ikke

regjeringas tilsnikelse med å telle over en halv milliard brukt på flyktningtiltak i Norge som bistand. Vi vil derfor plusse på disse midlene til bistandsformål slik at vi reelt når enprosentmålet.

Rødts bistandspolitikk skal sikre at bistanden virkelig bidrar til omfordeling, fattigdomsbekjempelse, organisert arbeidsliv og kvinne- og urfolksrettigheter på en bærekraftig, klimavennlig måte. Vi vil øke bevilgningene til hovedsatsingsområder som klima, nødhjelp og gjeldsslette. Vi vil kutte bevilgninger med nyliberalistisk slagside, som næringslivsbistand og støtte til Verdensbanken. I tillegg vil vi øremerke midler til flyktninger fra Palestina og Vest-Sahara og gjenoppbygging av Kobane i Syria.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Øke bevilgning til Klima, miljø og hav	+ 350
Fredsforskning og fredsarbeid	+ 95
Økt støtte til likestilling (UN Women, UNFPA)	+ 100
Kutte i næringslivsbistand gjennom Norfund og i kjernebidrag til Verdensbanken	- 995
Gjeldsslette	+ 50
Øremerking av midler: UNRWA, Kobane og Vest-Sahara	+ 200
Økt støtte til nødhjelp, og styrke lokale aktørers rolle	+ 257

Rettsikkerhet, trygghet og omsorg

Likhet for loven er et hovedprinsipp i det samfunnet Rødt jobber for. Med dagens høyrepolitikk går imidlertid utviklingen i feil retning: Stadig flere mennesker med lav inntekt mister tilgang til advokat-hjelp, politiet har ikke har ressurser til å etterforske vold og overgrep, regjeringa kutter bevilgningene til kontoret for voldsoffererstatning og legger ned fengsler og soningstilbud. Dette rammer først og fremst tryggheten og rettsikkerheten til folk flest – ikke elitene som alltid har råd til den beste juridiske bistanden fra de dyreste advokatene.

Rødt vil snu denne utviklinga. Vi vil øke inntektsgrensene for å få fri rettshjelp og bevilge mer til organisasjoner som jobber for at folk med lav inntekt også skal ha like vilkår som andre i retts-systemet. Vi vil også bevilge mer til politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Rødts justispolitikk betyr likhet for loven og mer rettsikkerhet, trygghet og omsorg for alle.

De siste tiårene har Norge gjort betydelige fremskritt når det gjelder omsorg for straffedømte. Det er bra. Rødt ønsker i tillegg mer omsorg for kriminalitetens ofre. Vi vil styrke Kontoret for voldsoffererstatning, øke støtten til krisesenterne og ROSA-prosjektet.

Forbrytelser skal etterforskes og dømmes

Mens regjeringa skryter av lave soningskøer viser både kriminalitetens ofre og fagorganisasjonene i justissektoren til en langt mørkere virkelighet: fengselskøene øker fordi verken politiet eller

domstolene har ressurser til å etterforske forbrytelser. Selv saker med antatt kjent gjerningsperson henlegges på grunn av ressursmangel. Ofte dreier det seg om overgrepssaker der kvinner er ofre. Samtidig viser anslag fra Samfunnsøkonomisk Analyse at staten taper mellom 12 og 60 milliarder årlig som følge av skatteunndragelsene knyttet til arbeidsmarkedskriminalitet.

Rødt vil bevilge mer til politiet for å styrke bemanning, forebyggende arbeid, etterforskning og spesielt bekjempelse av økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Vi vil styrke domstolene i forhold til regjeringas forslag og reversere kuttet i kriminalomsorgen. Slik kan foreslått nedlagte soningstilbud bestå og bemanninga opprettholdes.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Reversere ABE-reformen: Blant annet kriminalomsorgen, domstolene og redningshelikoptertjenesten	+ 175
Økt kapasitet Kontoret for voldsoffererstatning	+ 15
Bevare 1390 fengselsplasser med lavere sikkerhetsnivå	+ 77
Styrke A-krimsentrene og Økokrim	+ 60
Økte inntektsgrenser for å få fri rettshjelp	+ 35
Øke støtten til rettshjelptiltak og frivillige organisasjoner	+ 25

Kommunal og innvandring

Rødt vil bekjempe forskjeller og styrke fellesskapet. Da kommer man ikke utenom kommunene. De har ansvaret for de velferdstjenestene som er viktigst i hverdagen vår. At ungene har en barnehage å være i, en skole de lærer av og lekeplasser i nærmiljøet. At besteforeldre får hjelp til å bo hjemme så lenge de vil det, og omsorg hvis de en dag må på sykehjem. At kollektivtrafikken fungerer, søpla blir henta og veiene rydda for snø.

Økte frie inntekter

Norge er en rik stat med mange fattige kommuner. En av de tydeligste satsingene i Rødts alternative statsbudsjett er derfor å flytte penger bort fra staten – til kommunene. Vi foreslår totalt 8 milliarder i økte frie overføringer til landets kommuner (se vedlegg med fordelingstabell for hvordan økningen fordeler seg på de enkelte kommunene). Vi velger å ikke øremerke disse midlene fordi vi mener lokal-demokratiet er viktig. Og vi vil at innbyggere, ansatte og brukere skal ha mulighet til å påvirke deres folkevalgte politikere til å gjøre prioriteringene som fungerer i deres kommune.

Med disse midlene ville kommunene fått ressurser til å styrke viktige velferdsområder. Slik kunne de vedtatte pedagog- og bemanningsnormene i barnehagene og for lærertetthet blitt innfridd. I tillegg vil vi øremerke midler til skolebiblioteker, skolehelsetjenesten og til en opptrappingsplan for rusfeltet. Vi vil også kompensere kommunene for økte kostnader som følge av våre forslag til økt sosialhjelp og bostøtte.

Redusert vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene

Regjeringas regionreform kombineres med struping av de regionale utviklingsmidlene. Vi vil reversere disse kuttene og øke potten ytterligere. I tillegg vil vi styrke bevilgningen til fylkeskommunene for å få fart på arbeidet med å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Rødt vil bevilge midler til et fond for opprusting av verksteder på yrkesfag og øker lærlingtilskuddet.

Flere kvoteflyktninger

Rødt mener at Norge må ta et større ansvar for verdens flyktninger og vil sette av penger til å ta i mot totalt 5000 kvoteflyktninger. I tillegg vil vi bevilge penger til flere viktige oppgaver på integreringsfeltet. Rødt mener ikke at virksomheten til Human Rights Service fortjener statsstøtte, og vil heller øke støtten til organisasjoner som Antirasistisk senter og Fargespill.

Rødts viktigste satsinger

Beløp (i millioner kroner)

Økte frie inntekter til kommunene	+ 8 000
Ressurskrevende tjenester – redusere innslagspunkt med 50 000 kr	+ 325
Ta i mot totalt 5000 flere kvoteflyktninger	+ 234
Økt støtte til Antirasistisk Senter og Fargespill	+ 3
Økte frie inntekter til fylkeskommunene	+ 400
Økt vedlikehold av fylkesveier	+ 500
Regionale utviklingsmidler	+ 300

Skatter og avgifter

Se liste over våre skatte- og avgiftsendringer på side 48.

Inntektsskatt

Rødt har lagt opp til en modell for inntektsbeskatningen som innebærer økte skatter for personer med over 600.000 kroner i inntekt. Modellen innebærer at skatteinntektene øker med 12,3 milliarder kroner i 2019, sammenlignet med regjeringas forslag. Helårseffekten i 2020 er anslått til 15,4 milliarder kroner.

Rødts endringer:

- Trinn 1: Satsen reduseres til 1 prosent.
- Trinn 2: Satsen reduseres til 3,3 prosent.
- Trinn 3: Satsen økes til 15 prosent og innslagspunktet reduseres til 600 000 kroner.
- Trinn 4: Satsen økes til 18 prosent og innslagspunktet reduseres til 900 000 kroner.
- Trinn 5: Oppretter et femte trinn for inntekter over 1,2 millioner med sats 25 prosent.
- Øker fagforeningsfradraget fra 3850 kroner til 7000 kroner.
- Alminnelig inntekt: Satsen beholdes på 23 prosent.

Tabell 1: Sammenligning av trinnskattemodeller

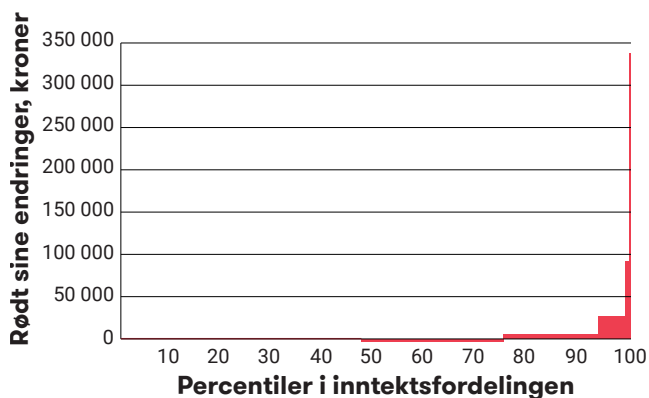
Trinn #	Regjeringa		Rødt	
	Innslagspunkt	Sats	Innslagspunkt	Sats
1	174 500 - 245 650	1,9 %	174 500 – 245 650	1 %
2	245 650 - 617 500	4,2 %	245 650 – 600 000	3,3 %
3	617 500 – 993 300	13,2 %	600 000 – 900 000	15 %
4	Over 993 300	16,2 %	900 000 - 1,2 millioner	18 %
5	-	-	Over 1,2 millioner	25 %
	Personfradrag	56 550	Personfradrag	Ingen endring
	Minstefradrag lønnsinntekt/pensjon	100 800 / 85 050	Minstefradrag lønnsinntekt/pensjon	Ingen endring
	Fagforeningsfradrag	3850	Fagforeningsfradrag	7000
	Skatt på alminnelig inntekt	22 %	Skatt på alminnelig inntekt	23 %

Tabell 2 oppsummerer hvordan Finansdepartementet beregner at Rødt sitt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper, sammenlignet med regjeringas forslag for 2019:

Tabell 2: Endring i inntektsskatt for ulike inntektsintervaller

Inntektsintervall	Antall personer	Andel personer	Gj.snittlig brutto-inntekt Kroner	Gjennomsnittlig skatt i Statsbudsjettet 2019		Rødt sin endring i trinnskatt	
				Kroner	I pst. av bruttoinntekt	Kroner	I pst. av bruttoinntekt
0-200'	769 400	18 %	93 000	4 900	5,3	0	0,0
200-400'	1 307 300	30 %	302 600	45 700	15,1	0	0,0
400-600'	1 201 000	27 %	494 800	110 800	22,4	-400	-0,1
600-1 mill.	821 700	19 %	741 200	201 200	27,1	4 400	0,6
1-2 mill.	232 300	5 %	1 285 700	432 000	33,6	26 750	2,1
Over 2 mill.	38 400	1 %	3 765 700	1 419 700	37,7	135 600	3,6
I alt	4 370 200	100 %	482 900	118 300	24,5	3 400	0,7

Figur 1: Fordelingsprofil for Rødts alternative inntektsskatt

I figuren over er befolkningen rangert fra venstre mot høyre etter inntekt i hundre percentiler. I toppen vises det at det er den rikeste promillen – de med over 5 millioner i bruttoinntekt – som får desidert størst skatteøkning med Rødts forslag.

Selskapsskatt

Vi reverserer regjeringas foreslåtte kutt i skatten på selskapers overskudd fra 23 til 22 prosent. Det gir ingen provenyeffekt i 2019, men 2,7 milliarder i økte skatteinntekter i 2020. I tillegg øker vi satsen for finansielle virksomheter fra 25 til 26 prosent. Det gir heller ingen provenyeffekt i 2019, men 820 millioner i økte skatteinntekter i 2020.

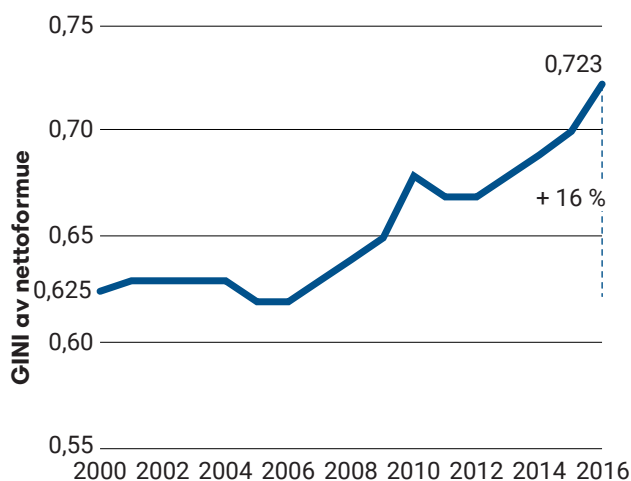
Rødt er uenige i nødvendigheten av å senke satsen selskaper betaler på sine overskudd. Vi mener heller at Norge og andre land må gjøre mer for å hindre usunn skattekonkurrans. Kampen mot skatteparadiser er viktig, og man må også sørge for at store multinasjonale selskaper som Google og Facebook betaler den skatten de skal i landene de opererer i.

Rødt foreslår dynastiskatt

Vår progressive trinnskatt innebærer økt beskatning av de fleste av landets aller rikeste. Men de nyeste skattelistene viser at flere av de med høy formue står oppført med 0 i inntekt, og betaler dermed ikke inntektsskatt.

Formue er svært skjevfordelt i Norge, og ulikheten har økt betydelig de siste tiårene, viser nye tall fra SSB. Siden årtusenskiftet har den økt med 16 prosent, målt ved Gini-indeksen for nettoformue (som går fra 0 til 1):

Figur 2: Gini for formuesulikhet

Årets liste fra bladet Kapital over Norges 400 rikeste, viser også at Norge for første gang nå har over 300 milliardærer, og at formuene til de 400 rikeste det siste året har økt med over 14 prosent. Veksten for kapitaleiere på toppen er med andre ord milevis høyere enn veksten i vanlige folks lønninger eller i samfunnet for øvrig. Det betyr at den økonomiske eliten øker sin makt og innflytelse over norsk økonomi i et raskt tempo. Denne konsentrasjonen er et problem i seg selv. En liten gruppe mennesker kontrollerer store verdier, selskaper med hundretusenvis av arbeidsplasser, som påvirker lokalsamfunnene våre og miljøet – men de er aldri på valg, og stemmeseddelen vår kan ikke måle seg den makta de har over

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

samfunnet. Som økonomen Thomas Piketty har vist, trengs det kraftige politiske grep for å motvirke denne utviklingen når avkastning på kapital er høyere enn den økonomiske veksten.

Rødt mener det er et demokratisk problem, og grunn til uro når konsentrasjonen av formue øker slik vi har sett over lang tid. Vår dynastiskatt består av tre elementer som tilsammen gir økte skatteinntekter i 2019 på 14,25 milliarder kroner:

1. Ny progressiv modell for formuesskatten (8,5 milliarder)
2. Økt skatt på utbytte (5,75 milliarder)
3. Progressiv arveskatt (ingen provenyanslag)

1. Formuesskatt

Siden 2013 har regjeringa kuttet nivået på formuesskatten med rundt 7 milliarder, inkludert årets foreslåtte kutt. Regjeringa foreslår for neste år å øke verdsettelsesrabatten for aksjer og driftsmidler med tilhørende gjeld fra 20 prosent til 25 prosent. Sekundærbolig og tilordnet gjeld har en verdsettelsesrabatt på 10 prosent. Rødt foreslår å fjerne begge disse rabattene (men beholder rabatten på primærbolig og fritidsbolig på 75 prosent). Dette gir isolert sett 2,4 milliarder kroner mer til fellesskapet i 2019. Helårseffekt i 2020 er på 3 milliarder.

Vi beholder bunnfradraget på fjorårets nivå. Samtidig øker vi satsen til 1,1 prosent, slik den var under de rødgrønne, og innfører økt progressivitet gjennom en tilleggssats på 0,25 prosent for nettoformuer over 10 millioner. Totalt øker vi skatteinntektene på formue med snaut 8,5 milliarder i 2019, med helårseffekt på om lag 10,6 milliarder kroner.

Tabell 3 sammenligner vår modell for formuesskatten både med regjeringas forslag, og med modellen slik den så ut i 2013 før Solberg-regjeringa tok over.

Tabell 3: Vårt forslag til en mer progressiv formuesskatt

	Modell 2013	Regjeringa 2019	Rødt 2019
Bunnfradrag *	870 000 kr	1,5 mill.	1,48 mill.
Sats 1	1,1 %	0,85 %	1,1 %
Innslagspunkt			10 mill.
Sats 2			1,35 %
Verdsetting ved beregning av ligningsformue	Primærbolig 25 % Sekundærboliger 50 % Aksjer, driftsmidler 100 %	Primærbolig 25 % Sekundærboliger 90 % Aksjer, driftsmidler 75 %	Primærbolig 25 % ** Sekundærbolig 100 % Aksjer, driftsmidler 100 % ***

*) Alle bunnfradrag er dobbelt for ektefeller som ligned under ett for felles formue.

**) Primærbolig inkluderer fritidseiendom så lenge denne er registrert som fritidseiendom, og ikke ordinær bolig. Verdsetting av fritidseiendom følger egne takstregler, og skal ikke verdsettes skattemessig til mer enn 30 % av markedsverdi.

***) Aksjer og driftsmidler inkluderer næringseiendom. På spørsmål fra Rødt svarer Finansdepartementet at aksjer utgjør om lag 88 % av grunnlaget som omfattes av denne verdsettelsesrabatten.

2. Økt utbytteskatt

Utbytte er en av måtene formuen til landets aksjeeiere kaster av seg på. Det er den arbeidsfrie inntekten formue gir. For de med store formuer går utbytte til å øke formuen, fordi beløpene er langt over det som går til å dekke ordinært forbruk. Utbetalte utbytter har nådd nye høyder de siste årene, og var i 2017 på over 400 milliarder kroner. Dette er det høyeste nivået som er registrert av SSB siden aksjestatistikkens oppstart i 2004. Store deler av dette utbyttet betales ikke ut til eierne, men til eiernes holdingselskaper, som på grunn av den såkalte fritaksmodellen medfører at det ikke utløses utbytteskatt. Forskere fra SSB har anslått at dersom disse tilbakeholdte inntektene hadde blitt beskattet løpende som utbytte, ville inntektsandelen til de aller rikeste vært dobbelt så høy som den offisielle inntektsstatistikken viser.

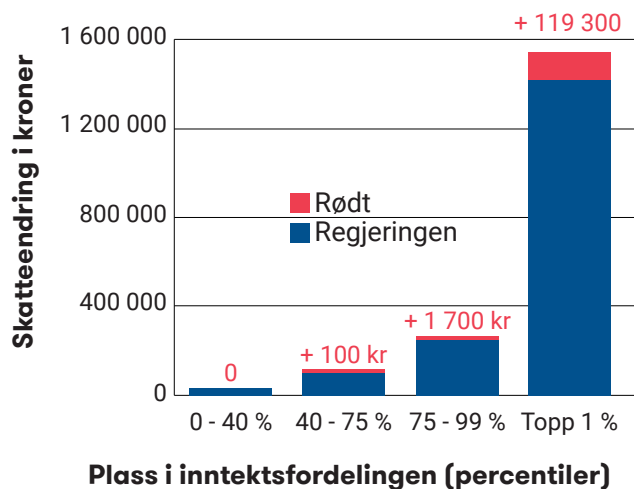
Siden vi innfører et trinn 5 med høyere skattesats på inntektsskatten, økes forskjellen mellom den maksimale marginale skattesatsen på lønnsinntekt og på utbytte, relativt til regjeringas modell. Dette kan gjøre det lønnsomt for eiere som arbeider i eget selskap å ta ut arbeidsinntekten som utbytte framfor lønn. For å motvirke dette, har vi også lagt økt den såkalte oppjusteringsfaktoren for utbytte fra 1,44 til 1,88, slik at differansen forblir om lag uendret. I praksis vil det bety at man med regjeringas forslag betaler 31,5 prosent skatt på utbytte, mens man i Rødts forslag betaler 43 prosent.

Dette øker skatteinntektene med 5,3 milliarder kroner i 2019. Helårseffekten er beregnet til 6,6 milliarder. Tabell 4 og figur 3 viser hvordan Finansdepartementet beregner fordelingseffekten av denne endringen:

Tabell 4: Endring i utbytteskatt for ulike inntektsintervaller

Inntektsintervall	Antall personer	Andel personer	Gj.snittlig brutto-inntekt Kroner	Gjennomsnittlig skatt i Statsbudsjettet 2019		Rødt sin endring i utbytteskatt	
				Kroner	I pst. av bruttoinntekt	Kroner	I pst. av bruttoinntekt
0-200'	769 400	18 %	93 000	4 900	5,3	0	0,0
200-400'	1 307 300	30 %	302 600	45 700	15,1	0	0,0
400-600'	1 201 000	27 %	494 800	110 800	22,4	100	0,0
600-1 mill.	821 700	19 %	741 200	201 200	27,1	600	0,1
1-2 mill.	232 300	5 %	1 285 700	432 000	33,6	5 600	0,4
Over 2 mill.	38 400	1 %	3 765 700	1 419 700	37,7	119 300	3,2
	4 370 200	100 %	482 900	118 300	24,5	1 500	0,3

Figur 3: Fordelingseffekt av endret utbytteskatt

I tillegg foreslår Rødt å fjerne skjermingsfradraget, noe som anslås å gi en bokført provenyeffekt i 2019 på 480 millioner (helårseffekt i 2020 = 600 millioner).

Skjermingsfradraget ble innført i forbindelse med skattereformen i 2006, og kan forstås som et bunnfradrag for utbytte, som reduserer hvor mye utbytteskatt aksjeeiere må betale. Størrelsen på denne «skatteskjermingen» fastsettes årlig i form av en egen skjermingsrente, som skal reflektere renta etter skatt på en sikker investering. Det er altså bare avkastning over en slik «sikker avkastning»

som utløser utbytteskatt. Siden rentenivået har vært lavt de siste årene, har også skjermingsrenta vært lav. Den har ligget under 1 prosent siden 2014. Fra 2017 bestemte regjeringa at denne måten å fastsette skjermingsrenta medførte en for liten skatterabatt for aksjeeiere, og la til et påslag på 0,5 prosentpoeng.

Skjermingsrenta i 2017 var på 0,7 prosent. En person som eier aksjer som han eller hun har kjøpt for 150 millioner, vil dermed kunne motta utbytte på over 1 million kroner uten å betale en krone i utbytteskatt. I 2016 tilfalt over 80 prosent av alt utbytte en liten gruppe på 0,5 prosent av befolkningen over 17 år. Det er også i all hovedsak disse personene som nyter godt av ordningen med skjermingsfradrag. Rødt mener det ikke er rimelig at «sikker avkastning» på formue skal være unntatt skattlegging. Dette er en unødvendig skatterabatt å gi til Norges aller rikeste.

3. Arveskatt

Nylig viste skattelisterne at 8 av landets 10 rikeste har arvet formuene sine. Norge trenger å utrede en ny modell som gjør at vi kommer nærmere målet om at hvem foreldrene dine er, ikke skal være bestemmende for hvilke muligheter du har i livet.

Arveavgifta ga, fram til den ble fjernet av den sittende regjeringa med virkning fra 2014, årlige inntekter på rundt 2 milliarder kroner. Vi har spurt Finansdepartementet om beregninger på hvor mye en arveskatt med følgende modell vil gi:

Bunnfradrag:	5 millioner
Sats 5 - 10 mill:	10 %
Sats 10 - 100 mill:	15 %
Sats over 100 mill:	25 %

Finansdepartementet har ikke tilstrekkelig datagrunnlag til å beregne provenyet av en slik arveskatt, fordi statistikk over arv forsvant med avgifta i 2014. Det er vanskelig for oss å lage egne beregninger uten Finansdepartementets skattemodell. Basert på tall fra selvangivelsen i 2016, hvor det er frivillig å opplyse om arv eller gaver større enn 100 000 kroner ser det ut til at et bunnfradrag på 5 millioner vil gjøre at 98,7 % av de som mottar arv og gaver ikke vil bli berørt av en slik avgift. I 2016 var det 510 personer som mottok over 5 millioner, og det viser at en slik dynastiversjon av arveskatten ikke handler om de ordinære arvene, men om å treffe de store dynastiformuene.

Vi velger likevel å foreslå akkurat denne modellen fordi vi mener det er viktig å få på plass en arveskatt. Målet med en slik skatt er ikke først og fremst å øke inntektene til fellesskapet, men for å hindre dynastitendenser og at makt går i arv. Siden inntektene fra skatten er usikre, er de holdt utenfor budsjettforslaget vårt, slik at ingen av utgiftene i forslaget er dekket inn med inntekter fra arveskatt. En gjeninnføring av en bedre modell enn den som ble fjernet i 2014, må utredes. Dette spørsmålet skal Finanskomiteen behandle i begynnelsen av 2019.

Skattecutt og avgifter

I tillegg til økte skatter for de med høye inntekter foreslår Rødt også noen skattecutt for arbeidsfolk. Vi foreslår redusert skatt på kost og losji for folk som må reise for arbeid, å fjerne skatt på sluttvederlag og øke fradraget for enslige forsørgere. Til sammen kutter Rødt skattene med 1,3 milliarder.

Rødt mener at flate avgifter, som ikke skiller mellom fattig og rik, fungerer usosialt. Derfor foreslår vi å kutte 1 230 millioner i merverdiavgifta. Det består i å fjerne all mva på reparasjoner av tekstiler, husholdningsvarer og elektronikk, i tillegg til å redusere laveste mva-sats som gjelder kollektivtransport, kino og overnatting. Vi øker samtidig noen av miljøavgiftene, slik at nettoeffekten på avgifter er en økning på 1,4 milliarder på vårt budsjett.

Tabell over alle forslag

Skatter og avgifter

Sammenlignet med regjeringas forslag. Se eget kapittel med detaljer om skatteopplegget.

(i millioner kroner)

Kap	Post	Forklaring	Påløpt	Bokført
5501	70	Mer progressiv inntektsskatt	15 396	12 317
5501	70	Økt skatt på utbytte	6 600	5 280
5501	70	Fjerne skjermingsfradraget	600	480
5501	70	Øke fagforeningsfradraget til 7000 kr	- 710	- 570
5501	70	Mer progressiv formuesskatt	10 595	8 476
5501	70	Reversere endringer kost/losji	- 800	- 640
5501 m.fl.	70	Gjeninnføre skattefritak på sluttvederlag	- 73	- 59
5501	70	Øke særfradraget for enslige forsørgere	- 50	- 40
5501	70	BSU: Begrense maksimalt sparingsnivå	490	390
5501	70	Rentefradrag: Begrense til lån på 50G per person	1 290	1 030
5501	70	Fjerne skattefritak for individuell pensjonssparing (IPS)	260	210
5501	72	Ikke lukke ordningen med skattebegrensning	0	- 15
5501	74	Øke selskapsskatten til 23 %	2 700	0
5502	71	Øke selskapsskatten for finansielle virksomheter til 26 %	820	0
5506	70	Gjeninnføre en mer progressiv modell for arveavgift	*	*

Sum skatter

37 118

26 860

Kap	Post	Forklaring	Påløpt	Bokført
5521	70	Fjerne momsfrিতak for import av varer under 350kr	750	650
5521	70	Redusere laveste mva-sats fra 12 til 10 prosent	- 700	- 530
5521	70	Fjerne mva på reparasjoner	- 700	- 700
5536	71	Redusere fritaket for hybridbiler (km-grense + vektreduksjon)	550	500
5541	70	Fjerne redusert el-avgift for kryptovalutautvinning	28	28
5543	70	Økt CO2 avgift med 20% - kap 5508 lenger ned	1 530	1 400
5556	70	Reversere økning i brusavgift til 2017-nivå	- 780	- 780
5561	70	Reversere kutt i avgiftssats fra 85 til 75 kroner for korte reiser	165	145
5578	NY	Avgift på deponeringa av gruveavfall	500	375
5574	NY	Oppdrettsavgift på 25 øre/kg - direkte til miljøtiltak	320	320

Sum avgifter

1 663

1 408

Sum skatter og avgifter

38 781

28 268

Forslag under strek (til oljefondet)	Påløpt	Bokført
Avskaffe leterefusjonsordninga	9 000	0
Øke CO2-avgifta med 20%	201	101

Balanse, bokført	(i mill kroner)
Økte skatter og avgifter	31 601
Reduserte skatter og avgifter	-3 334
Økte utgifter	39 418
Reduserte utgifter	-11 209
Mindreforbruk oljepenger	59

Rammeområde 1 - Statsforvaltningen

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
1	1	Kutt i apanasje Kongen og Dronningen	-3,0
1	50	Reversere økning i utgifter til det kongelige Hoff	-4,7
2	1	Kutt i apanasje til Kronprinsfamilien	-2,5
21	1	Redusere lønna for statsråder til 10 G og for statsminister til 14 G	-7
531	45	Eiendommer til kongelige formål - utsatt oppussing av stallbygningen	-10
		Sum	-27,2

Rammeområde 2 - Familie og forbruker

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bla. barnevern og familievern	40,9
845	70	Øke barnetrygda med 2 352 kr i året, samt øke småbarnstillegget, for å ta igjen en tredjedel av det reelle kuttet siden 1996	2 462,5
2530	71	Øke engangsstønad ved fødsel og adopsjon til 75 000 kroner	100
846	60	Barne- og ungdomstiltak i større byer	20
846	61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom	80
844	70	Fjerne kontantstøtta: Innføre ventestøtte for barn som ikke har barnehageplass (innføring 1.aug, sats 7 500 kr)	-463
840	21	Sikre krisesentertilbud også for utsatte grupper	10
840	61	Styrke incest- og voldtektssentrene	20
840	70	Nasjonal holdningskampanje mot voldtekt rettet mot ungdom	10
840	NY	Sikre statlig finansiering av krisesentrene	350
871	21	Forebyggende tiltak seksuell trakassering og seksuelle overgrep	10
854	21	Styrke tryggheten for ansatte i barnevernet	3
854	60	Økt bemanning for forebyggende arbeid i kommunalt barnevern	20
854	71	Økt støtte til Landsforeningen for barnevernens barn	4
854	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet	5
855	1	Statlig barnevern: Kutte bruken av kommersielle leverandører - overføre til egenregi	500
855	22	Statlig barnevern: Kutte bruken av kommersielle leverandører - overføre til egenregi	-500
856	1	Økt bevilgning til omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere	5
856	1	Overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere 15 - 18 år til barnevernet	155
871	73	Styrke likestillingsentrene	15
873	50	Økt grunnbevilgning til LDO	10
871	70	Støtte til kvinneorganisasjoner	10
871	72	Økt støtte til LHBTI-organisasjoner	10
		Sum	2 877,4

Rammeområde 3 - Kultur

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen for hele kulturfeltet: Bl.a. museum, visuell kunst og nasjonale institusjoner	37
320	55	Norsk Kulturfond: Økning på posten for musikkformål	10
320	55	Norsk Kulturfond: Økning på posten for visuell kunst	20
320	55	Norsk Kulturfond: Støtte til tidsskrift og kritikk	10
320	55	Norsk Kulturfond: Arrangørstøtteordningen for helårsarrangører	20
320	55	Norsk Kulturfond: Utvide innkjøpsordninga for litteratur med «kulturfond for skolene»	20
320	55	Norsk Kulturfond: Friske midler for å gi mulighet til å avvike fra tolvårsregelen og innvilge støtte til veletablerte kompanier som Verdensteateret og Jo Strømgren Kompani i påvente av ny finansieringsordning	15
320	55	Ny basisfinansiering for visuell kunst	7
321	71	Kunstnerøkonomi: 5 nye statsstipender	3
321	73	Kunstnerøkonomi: 200 nye arbeidsstipender	61
321	74	Kunstnerøkonomi: 50 nye langvarige stipender	15
321	71 - 74	Kunstnerøkonomi: øke satsene for de tre ulike stipendtypene med 10 000 kr inkl arb. giveravgift	8
321	75	Kunstnerøkonomi: Utstillingshonorarer	20
325	NY	Tilskuddsordning for ungdomsstyrte kunst- og kulturprosjekter utenfor faste kulturinstitusjonene	60
335	71	Økt pressestøtte	20
325	78	Støtte til Balansekunst	3
323	78	Kordirigentordningen	1
323	78	Aktivitetsmidler kor	2
323	78	Skuespiller- og dansealliansen	5
323	78	Utvide musikerutstysordningen til en generell kulturutstysordning	30
328	78	Nytt tilskudd: Tilbakeføring av samiske gjenstander fra museer museer i Oslo til samiske museum	6
328	78	Samisk Kunstmuseum - oppdatering byggeprogram	1
335	75	Økt støtte til samisk dagspresse	2
335	73	Nynorsk avissenter	2
328	78	Norsk skogfinsk museum	5
328	78	Kunstsentrene i Norge (regionale)	10
328	70	Økt støtte Norsk Industriarbeidermuseum	4
315	78	Styrke frivillighetssentralene	5
334	50	Styrke filmfondet	22
325	78	#metoo-pott for kulturlivet, som organisasjoner kan søke på for å gjennomføre tiltak mot seksuell trakassering	10
Sum			433

Rammeområde 4 - Utenriks

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
100	1	UD: Øremerket tilskudd til arbeid mot skatteparadiser	75
104	1	Kutte i Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet til 2016-nivå	-2
118	NY	Forskning på fred og kjernefysisk nedrustning	24
118	72	Ny uavhengig utredning om norsk tilslutning til FN-traktaten om forbud mot kjernevåpen	0,3
118	72	Gjennopprette og finansiere egen post til opplysningsarbeid for fred i Norge	15
118	74	Kutte støtten til Oslo Freedom Forum	-2
150	70	Øke støtte til nødhjelp og humanitær bistand, og styrke lokale aktørers rolle i dette bistandsarbeidet	257
151	70-74	Øke bevilgning til Fred, sikkerhet og globalt samarbeid	50
159	70	Norske humanitære prosjekter i saharawiske flyktningeleire i Algerie	5
159	70	Støtte til gjenoppbygging av Kobane	15
159	70	Øke støtten til palestinske flyktninger (UNRWA)	180
159	70-77	Øke regionbevilgninger til Asia, Latin-Amerika og Afrika	100
161	72	Øke bevilgning til Kunnskapsbanken og faglig samarbeid, øremerkes "Skatt for utvikling"	50
162	71	Øke bevilgning til matsikkerhet og landbruk, og klimatilpasset landbruk i utviklingsland	150
162	75	Kutte i næringslivsbistand gjennom Norfund til 2014-nivå	-173
162	95	Kutte i næringslivsbistand gjennom Norfund til 2014-nivå	-522
163	70	Øke bevilgning til Miljø og klima	350
164	70-72	Øke støtte til Likestilling, UN Women, UNFPA, SRHR	100
170	70	Øke støtte til sivil samfunn, herunder fagbevegelsen i land som mottar næringslivsbistand gjennom Norfund	174
172	70	Kutte kjernebidrag Verdensbanken	-300
172	73	Øke bevilgninger til gjeldslette	50
179	21	Flytte utgifter til flyktninger i Norge fra bistandsbudsjettet	-556
Sum			39,8

Rammeområde 5 - Justis

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bl.a. kriminalomsorgen, domstolene og redningshelikoptertjenesten	175
440	1	Styrke A-krimsentrene - økt bevilgning politiet	20
440	1	Skatteparadis: Styrking av Økokrim	40
440	1	Økt støtte til politidistriktene (del 1 av pakke for trygghet og rettssikkerhet)	25
470	1	Øke inntektsgrense for Fri Rettshjelp. (Del 2 trygghet og rettssikkerhetspakk	35
410	1	Øke bevilgning til domstolene (del 3 av pakke for trygghet og rettssikkerhet)	25
430	1	Bevare 1390 fengselsplasser med lavere sikkerhetsnivå (Del 5 av pakke for trygghet og rettssikkerhet)	77
473	1	Økt kapasitet på kontoret for voldsoffererstatning	15
467	1	Støtte til Norsk Lovtidend slik at Lovdata Pro (register over alle rettsavgjørelser) blir gratis for alle	31
440	1	Øke støtten til ROSA-prosjektet	5
470	72	Øke støtten til rettshjelptiltak som JURK, Gatejuristen m.fl (del 4 av pakke for trygghet og rettssikkerhet)	20
		Sum	467,2

Rammeområde 6 - Innvandring, regional utvikling og bolig

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
581	70	Bostøtte: Utvide kompensasjonsordningen for uføre til å gjelde de som har blitt uføre etter 1.1.2015.	230
581	70	Bostøtte: Øke dekningsprosenten til 75 %	52
490	flere	Ta imot 5000 kvoteflyktninger - totalt for flere poster	233,7
490	flere	Overføre utgifter knyttet til kvoteflyktninger fra bistandsbudsjettet til UDI mfl.	556,5
490	1	Reverserer økt bevilgning til UDIs arbeid med tilbakekallelse av statsborgerskap	-4,1
491	1	Kutte i midler til Utlendingsnemnda for tilbakekalling av statsborgerskap	-10
291	70	Antirasistisk senter	2
291	70	Stiftelsen Fargespill	1
291	70	Human Rights Service	-1,3
490	71	Økt støtte til veiledningstiltak for Au Pairet	5
550	62	Regionale utviklingsmidler: Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	35
550	64	Regionale utviklingsmidler: Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	110
553	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	104
553	65	Regionale utviklingsmidler: Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	51
590	65	Områdesatsing Groruddalen	15
560	50	Økte overføringer til Sametinget	20
578	70	Øke potten for informasjonstiltak for å øke valgdeltakelsen	5
Sum			1404,7

Rammeområde 7 - Arbeid og sosial

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bl.a. Arbeids- og velferdsetaten og Arbeidstilsynet	61
601	50	Sekstimersdagen - tilskudd til prøveprosjekter	50
605	1	Økt bevilgning til Arbeids- og Velferdsetaten for å følge opp flere tiltaksplasser i egenregi	72
605	1	Styrke Akrim-sentrene - økt bevilgning NAV	20
634	76	1500 ekstra tiltaksplasser for ordinære arbeidsledige	163,2
634	76	1000 ekstra tiltaksplasser for arbeidsledige med nedsatt arbeidsevne	108,8
634	77	500 ekstra tiltaksplasser for Varig Tilrettelagt Arbeid (VTA)	44,7
640	21	Regionale verneombud - pilotprosjekt med regionale verneombud i flere sektorer	5
640	1	Ekstrabevilgning til Arbeidstilsynet for å sikre økt tilsyn	40
2541	70	Gjeninnføre ferietillegg på dagpenger	0
2541	70	Reversere innkorting av permitteringstid, beholde 49 ukersgrensa	80
2620	70	Øke overgangsstønad 2,5 G	233
2620	70	Øke varigheten til overgangsstønad	130
2655	70	Reversere kuttet i barnetillegget for uføre	41
2655	70	Øke barnetillegget i uføretrygden til 0,45 G	225
2661	70	Reversere deler av kuttet i stønad til personer med cøliaki	60
2670	73	Øke alderspensjonen med 6000 kr i året for både enslige og gifte minstepensjonister	638
		Sum	1971,4

Rammeområde 8 - Forsvar

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bl.a. Heimevernet, Sjøforsvaret og Hæren	183,5
1700	78	Kutte tilskudd til NATOs driftsbudsjetter	-333
1731	1	Styrke hæren	100
1731	1	Kutte amerikansk base i Indre Troms	-22
1731	1	Innfasing av reservister i hæren	450
1731	1	Beholde 2. bataljon på Skjold	250
1731	1	Kutte utgifter tilknyttet forhåndslagring av militært materiell (Marine Corps Prepositioning Program - Norway)	-90
1732	1	Styrke sjøforsvaret	200
1733	1	Kutte utgifter til forhåndslagring for USAs luftvåpen (Collocated Operating Bases)	-6
1734	1	Øke soldater i Heimevernet til 45000. Inkluderer engangsinvestering i våpen og annen utrustning	243
1734	1	Øke øvingsdøgn i Heimevernet	236
1734	1	Kutte amerikansk base Værnes	-43
1760	45	Styrking av norsk territorialforsvar	1 094
1760	75	Kutte Norges tilskudd til NATOs fellesprogram for sikkerhet	-95
1761	1	Kutte i administrasjon og innfasing av kampfly	-191
1761	47	Kutte bygg og anlegg til F-35	-1 176
1761	45	Kutte investeringer i nye kampfly	-7 010
1760	Ny	Ventefond for kampflybevilgning i påvente av kontraktsoppsigelse. Kan overføres.	7 010
1790	1	Styrke kystvakten	50
1792	1	Kutte militære operasjoner i utlandet	-667
Sum			184

Rammeområde 9 - Næring

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Samlet kutt på rammeområdene næring og fiskeri	45,2
2421	76	Miljøteknologiordninga - generell styrking	100
2421	76	Miljøteknologiordninga - miljøtiltak i oppdrettsnæringa	100
900	77	Reversere kutt i sjømatiltak	3
909	73	Stoppe utflagging av Color Line (forskriftsendring NIS)	35
923	22	Havforskningsinstituttet - kunnskapsløft for havet	60
Sum			343,2

Rammeområde 10 - Fiskeri

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
900	77	Ny rekrutteringsordning rettet mot ungdomsskoleelever for å øke rekrutteringa til fiskeriene	2
919	71	Reversere kutt i velferdsordninger for fiskere	3,2
919	73	Reversere kutt i sikkerhetsopplæring for fiskere	3,3
919	75	Økt føringstilskudd og andre næringstiltak i fiskeriene	31,8
919	60	Overføre deler av oppdrettsavgifta til kommuner og fylkeskommuner	100
928	72	Forskning på sterile varianter av oppdrettsfisk - Nofima	25
Sum			165,2

Rammeområde 11 - Landbruk

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
1112	50	Forskning på antibiotikaresistens og andre sykdommer som kan true på grunn av endret klima	3
1115	1	Styrke Mattilsynets arbeid mot smittespredning fra dyrefôr	5
1136	50	Reversere kutt til NIBIO	7,6
1142	NY	Støtte til oppstart av beredskapslagring av korn	10
1142	NY	Oppfølging av jordvernstrategi	5
1150	50	Utvalgte kulturlandskap	5
1150	50	Redusere subsidier til veibygging og hogst i bratt terreng i gammel naturskog	-60
1150	50	Øke tilskudd til drenering, miljø- og klimatiltak i landbruket	60
1150	50	Metodeutvikling og kartlegging av gammelskog	20
Sum			55,6

Rammeområde 12 - Olje og energi

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
1810	21	Kutte geologisk kartlegging av Barentshavet nord	-82
1815	70	Stoppe utviklingen av nye felt i nordområdene, Petoro AS	-58,7
1820	22	Styrke flom- og skredforebygging	200
1820	26	Reversere økning til ACER-myndigheten RME	-1,5
1830	50	Kutte i petroleumsforskning tilknyttet aktivitet i Arktis mm.	-100
1820	NY	Igangsette rehabilitering av eksisterende vannkraftverk	200
1820	NY	Tilskudd til implementering av miljødesign ved revisjon av vannkraftkonsesjoner	50
Sum			207,8

Rammeområde 13 - Miljø

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bl.a. Miljødirektoratet og internasjonale klimatiltak	19
1400	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennnyttige miljøstiftelser	8
1410	21	Miljøovervåkning og miljødata, særlig vanntiltak	20
1410	21	Tiltak mot fremmede arter	20
1410	22	Økologisk grunnkart	45
1420	22	Statlige vannmiljøtiltak	46
1420	22	Økt innsats mot Gyrodactylus salaris	20
1420	31	Tiltak i verneområder	20
1420	35	Skogvern	200
1420	38	Restaurering av myr og annen våtmark	12
1420	69	Oppryddingstiltak bl.a. i Hammerfest og Ålesund	84
1420	70	Tilskudd vannmiljøtiltak	32
1420	71	Marin forsøpling	10
1420	81	Flere utvalgte kulturlandskap	5
1420	82	Trua arter og naturtyper	30
1420	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, miljødirektoratet	50
1429	70	Kulturminner: Tilskudd til automatisk fredede og arkeologiske kulturminner	10
1429	72	Kulturminner: Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10
1429	79	Kulturminner: Tilskudd til verdensarven	8
1428	50	ENOVA - energieffektivisering (ENØK) i bygg	50
1428	50	ENOVA - Styrke støtteordning til landstrøm i norske havner.	50
1428	50	ENOVA - Klimatiltak i industrien	200
1428	50	ENOVA - Opprette støtteordning for utbygging av elbil-lading i borettslag og sameier	200
1428	50	ENOVA - Oppstartsstøtte demonstrasjonspark for flytende havvind	550
Sum			1 699

Rammeområde 15 - Helse

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Regionale helseforetak	711
		Reversere ABE-reformen: Sentral helseforvaltning	29
701	70	Kompetansenettverket KomUT for å forbedre elektroniske helsetjenester i kommunene	8
714	70	Reversere kutt i tilskudd frivillig rusforebyggende innsats	5
714	60	Reversere kutt i kommunale folkehelseiltak	2
717	70	Gratis prevensjon opp til 24 år	42

Rammeområde 15 - Helse

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
732	72-75	Styrke sykehusene: Tilskudd til flere heltidsstillinger	100
732	72-75	Styrke sykehusene: Bedre fødsels- og barselomsorg	200
732	72-75	Styrke sykehusene: Styrking av lokalsykehus	130
732	72-75	Styrke sykehusene: Økte basisbevilgninger	350
732	72-75	Styrke sykehusene: Ettervern i rusomsorgen	50
732	72-75	Avvikling av nøytral mva for regionale helseforetak	7 031
732	80	Avvikling av nøytral mva for regionale helseforetak	-7 031
732	72-75	Omfordele fra Innsatsstyrt finansiering til basisbevilgning	37 844
732	76	Avvikle Innsatsstyrt finansiering	-37 844
732	72-75	Omfordele fra Kvalitetsbasert finansiering til basisbevilgning	552
732	71	Avvikle Kvalitetsbasert finansiering	-552
733	21	Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering	20
761	60	Kommunale kompetansetiltak for å få flere helsefagarbeidere	3
761	72	Camphill Landsbystiftelse: Styrket tilskudd på grunn av økte pensjonskostnader etter inngått tariffavtale	3
762	60	Økt støtte til forebyggende helsetjenester	6
762	61	Rusmestringsenheter i fengselshelsetjenesten	15
762	73	Reversere kutt til seksuell helse	1
762	NY	Styrket seksualitetsundervisning i skolen	5
762	70	Fullfinansierte overgrepsmottak	75
765	21	Opptrappingsplan mot vold og overgrep	25
780	50	Økt bevilgning til forskning på kvinnehelse	30
2711	72	Tannhelse: egenandelstak på 2000 kr, 40 % refusjon over dette beløpet	2 480
2711	72	Tannhelse: Utvide aldersgrensa for gratis tannhelse fra 18 til og med 25 år	500
2711	72	Tannhelse: Oppjustere takster i tråd med prisvekst	26
2711	72	Tannhelse: Ikke fjerne takst 604f tannregulering	25
2751	72	Reversere kutt i medisinsk forbruksmateriell	36
2751	70	Reversere kutt i næringsmidler til pasienter med sjeldne sykdommer	6
2752	70	Redusere egenandelstak 1 med 100 kroner	126
2752	71	Redusere egenandelstak 2 med 100 kroner	28
2755	72	Reversere kutt i jordmorhjelpa	20
Sum			5 056

Rammeområde 16 - Utdanning

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
		Reversere ABE-reformen: Bl.a. universiteter, høyskoler og barnehager	231
222	1	Fjernundervisning samisk språk	5
225	75	Rosa kompetanse i barnehage og skole	2
226	Ny	Kompetanseløft for lærere i seksualitetsundervisninga	20
231	70	Tilskudd for svømmeopplæring i barnehagene	20
240	60	500 nye fagskoleplasser	17,8
260	50	Flere studieplasser for utdanning av helsesykepleiere (tidl helsesøstre)	20
260	50	Løfte barnehagelærerutdanninga til samme finansieringskategori som grunnskolelærerutdanninga	68,4
260	50	Akutte tiltak for å bevare vikingskipene	23,5
270	75	1800 ekstra studentboliger, totalt 4000.	121,3
287	60	Regionale forskingsfond, tilskudd til forskning	27,3
2410	70	Øke utstyrsstipendet for elever på VGS med 25 %	63,8
2410	50	500 nye fagskoleplasser	5,7
2410	90	500 nye fagskoleplasser	17,1
2410	50	Reversere endringene i stipender for studenter	256,4
Sum			899,4

Rammeområde 17 - Transport og kommunikasjon

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
1320	30	Trafikksikkerhetstiltak på riksveier	100
1320	31	Skredsikringstiltak på riksveier	100
1320	62	Skredsikringstiltak på fylkesveier	150
1320	29	Kutte nye OPS-prosjekter	-500
1320	30	Økt tilskudd for gang- og sykkelsti langs riksveier	120
1320	63	Økt tilskudd til gang- og sykkelveier i kommunene	150
1320	NY	Opprette støtteordning for fylkeskommunal satsing på elektriske ferjer	200
1320	29	Flytte vedlikehold av tunneller fra OPS-prosjekter til Statens veivesen	-400
1320	30	Flytte vedlikehold av tunneller fra OPS-prosjekter til Statens veivesen	400
1320	30	Kutte store veiprojekter under riksveinvesteringer som ikke har startet opp	-193
1321	70	Stoppe motorveiutbygging og legge ned Nye Veier AS.	-4800
1330	61	Styrke belønningsordning for bedre kollektivtransport mv. i byområdene	350
1330	63	Øke statens bidrag til store kollektivprosjekter i byene, som Bybanen i Bergen og Fornebubanen i Oslo	570
1330	64	Flere mellomstore byer og tettsteder inn i tilskuddsordning for utbygging av kollektivtransport (bla Moss, Bodø, Gjøvik og Hamar)	500
1330	NY	Tilskudd til fylkeskommuner for ekspressbusser og buss-til-tog	50

Rammeområde 17 - Transport og kommunikasjon

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
1330	76	Reversere kutt i reiseplanlegger og elektronisk billettering	16,4
1352	70	Opprette bonusordning for langdistansetog	20
1352	71	Jernbanepakke: Ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen	450
1352	72	Jernbanepakke: Økt planleggingskapasitet for å få fortgang i nye utbygginger	400
1352	72	Jernbanepakke: Forsere arbeidet med konseptvalgutredning av dobbeltspor på Ofotbanen	7
1352	72	Jernbanepakke: Utrede mulighet for hydrogentog på Nordlandsbanen	18
1352	73	Jernbanepakke: Økte investeringer som kan settes igang i 2019	480
1352	NY	Jernbanepakke: Opprette miljøstøtteordning for godstransport på bane	200
1352	NY	Redusere prisen på alle NSB-billetter med 20 prosent	720
1360	30	Havner: nye anlegg og mer vedlikehold	60
1360	73	Havner: Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	80
1360	72	Havner: Tilskudd for overføring av gods fra vei til sjø	50
1380	71	Styrke tilskuddsordningen til bredbåndsutbygging	200
		Økt finansiering fylkesveier - ført på rammeområde 18	0
Sum			-502

Rammeområde 18 - Kommunal

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
571	60	Øke frie overføringer til kommunene	8000
572	60	Frie overføringer til fylkeskommunene	400
571	60	Øke satsene for sosialstønad med 25 %	1580
571	60	Holde barnetrygden utenfor beregningsgrunnlaget for sosialstønad	410
571	60	Gratis barnehage for 5-åringer (fra 1.8.19)	912
571	60	Ikke øke maksprisen for barnehage for øvrige alderstrinn med 50 kroner (fra 1.8.19)	50,6
571	60	Fjerne kontantstøtta: Behov for 3400 ekstra barnehageplasser	337
571	60	Satsing på skolebiblioteker	50
571	60	Styrke skolehelsetjenesten i barneskolen	150
571	60	Opptrappingsplan for rusfeltet	100
571	60	Økt finansiering av andrelinjebarnevernet i Oslo	40
572	60	Fond for opprusting av verksteder på yrkesfag	100
572	60	Øke lærlingetilskuddet med 3000 kr	60
572	60	Økt vedlikehold av fylkesveier	500
575	60	Ressurskrevende tjenester - redusere innslagspunktet med 50 000 kr	325
Sum			13015

Oversikt over Rødts kommunebudsjett**Beløp (i mill)**

Frie inntekter: Kommunene	8000
Frie inntekter: Fylkeskommunene	400
Øremerkede midler: Kommunene	3630
Øremerkede midler: Fylkeskommunene	985
Samlet økning	13015

Rammeområde 19 - Tilfeldige utgifter og inntekter

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
2309	1	Reversere resterende ABE-kutt som ikke er omtalt under de ulike rammeområdene	168,4
2309	1	AKL-reform (Avkonsulentifisering og Lederlønnskutt-reform for Statlige virksomheter og foretak)	-300,0
Sum			-131,6

Rammeområde 20 - Finansadministrasjon

Kap	Post	Forslag	Beløp (i mill)
41	1	Redusere lønn for stortingsrepresentanter til 8 G	-29
1618	1	A-krimsentrene - Styrke Skatteetaten	20
1618	1	Skatteetaten: Styrking av kamp mot skatteunndragelser	40
1600	NY	Tilskudd til organisasjoner som jobber med økonomiske spørsmål som gjeldsproblematikk, åpenhet og skattepolitikk i Norge - bla Gjeldsofferalliansen, Attac, Transparency Norway og Publish What You Pay	20
Sum			51

Kommunefordeling

Rødt foreslår 8 milliarder mer til kommunene neste år, noe som tilsvarer 2,67% økning for hver kommune. De fordeles slik:

Østfold

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
0101 Halden	45 012 000	0124 Askim	23 152 000
0104 Moss	47 168 000	0125 Eidsberg	17 200 000
0105 Sarpsborg	81 660 000	0127 Skiptvet	5 848 000
0106 Fredrikstad	114 860 000	0128 Rakkestad	12 888 000
0111 Hvaler	6 676 000	0135 Råde	10 860 000
0118 Aremark	2 600 000	0136 Rygge	22 636 000
0119 Marker	5 620 000	0137 Våler	7 848 000
0121 Rømskog	1 536 000	0138 Hobøl	5 400 000
0122 Trøgstad	8 296 000	Totalt Østfold	424 916 000
0123 Spydeberg	5 656 000		

Akershus

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
0211 Vestby	25 748 000	0229 Enebakk	15 564 000
0213 Ski	46 008 000	0230 Lørenskog	55 444 000
0214 Ås	27 896 000	0231 Skedsmo	77 904 000
0215 Frogn	23 108 000	0233 Nittedal	35 012 000
0216 Nesodden	27 656 000	0234 Gjerdrum	10 204 000
0217 Oppegård	42 120 000	0235 Ullensaker	52 176 000
0219 Bærum	214 180 000	0236 Nes	30 528 000
0220 Asker	100 884 000	0237 Eidsvoll	35 224 000
0221 Aurskog-Høland	23 592 000	0238 Nannestad	18 932 000
0226 Sørum	26 640 000	0239 Hurdal	4 664 000
0227 Fet	16 656 000	Totalt Akershus	935 756 000
0228 Rælingen	25 616 000		

Oslo

Kommune	Økning frie inntekter
0301 Oslo	1 014 276 000

Hedmark

Kommune	Økning frie inntekter
0402 Kongsvinger	26 876 000
0403 Hamar	44 560 000
0412 Ringsaker	48 536 000
0415 Løten	11 056 000
0417 Stange	29 364 000
0418 Nord-Odal	8 200 000
0419 Sør-Odal	11 384 000
0420 Eidskog	9 964 000
0423 Grue	7 844 000
0425 Åsnes	11 892 000
0426 Våler	6 016 000
0427 Elverum	30 868 000
0428 Trysil	10 764 000
0429 Åmot	7 228 000
0430 Stor-Elvdal	4 532 000
0432 Rendalen	3 520 000

Kommune	Økning frie inntekter
0434 Engerdal	2 764 000
0436 Tolga	3 032 000
0437 Tynset	9 244 000
0438 Alvdal	4 316 000
0439 Folldal	3 060 000
0441 Os	3 524 000
Totalt Hedmark	298 544 000

Oppland

Kommune	Økning frie inntekter
0501 Lillehammer	39 948 000
0502 Gjøvik	43 120 000
0511 Dovre	4 524 000
0512 Lesja	3 828 000
0513 Skjåk	3 720 000
0514 Lom	3 972 000
0515 Vågå	6 068 000
0516 Nord-Fron	9 276 000
0517 Sel	9 556 000
0519 Sør-Fron	5 120 000
0520 Ringebu	7 200 000
0521 Øyer	7 956 000
0522 Gausdal	9 340 000
0528 Østre Toten	21 796 000

Kommune	Økning frie inntekter
0529 Vestre Toten	18 932 000
0532 Jevnaker	9 804 000
0533 Lunner	13 224 000
0534 Gran	20 660 000
0536 Søndre Land	8 788 000
0538 Nordre Land	10 436 000
0540 Sør-Aurdal	5 656 000
0541 Etnedal	2 792 000
0542 Nord-Aurdal	9 940 000
0543 Vestre Slidre	3 644 000
0544 Øystre Slidre	5 252 000
0545 Vang	3 112 000
Totalt Oppland	287 664 000

Buskerud

Kommune	Økning frie inntekter
0602 Drammen	101 344 000
0604 Kongsberg	39 636 000
0605 Ringerike	43 192 000
0612 Hole	10 584 000
0615 Flå	2 176 000
0616 Nes	5 588 000
0617 Gol	7 512 000
0618 Hemsedal	4 116 000
0619 Ål	7 768 000
0620 Hol	7 216 000
0621 Sigdal	5 852 000

Kommune	Økning frie inntekter
0622 Krødsherad	4 084 000
0623 Modum	20 460 000
0624 Øvre Eiker	27 336 000
0625 Nedre Eiker	35 744 000
0626 Lier	39 056 000
0627 Røyken	33 232 000
0628 Hurum	13 712 000
0631 Flesberg	4 584 000
0632 Rollag	2 824 000
0633 Nore og Uvdal	4 680 000
Totalt Buskerud	420 696 000

Vestfold

Kommune	Økning frie inntekter
0701 Horten	39 400 000
0704 Tønsberg	65 732 000
0710 Sandefjord	90 284 000
0711 Svelvik	9 356 000
0712 Larvik	68 760 000

Kommune	Økning frie inntekter
0713 Sande	14 512 000
0715 Holmestrand	20 596 000
0716 Re	14 280 000
0729 Færder	40 404 000
Totalt Vestfold	363 324 000

Telemark

Kommune	Økning frie inntekter
0805 Porsgrunn	51 176 000
0806 Skien	78 136 000
0807 Notodden	19 564 000
0811 Siljan	3 748 000
0814 Bamble	20 252 000
0815 Kragerø	15 948 000
0817 Drangedal	6 984 000
0819 Nome	10 296 000
0821 Bø	9 720 000
0822 Sauherad	6 732 000

Kommune	Økning frie inntekter
0826 Tinn	9 892 000
0827 Hjartdal	3 040 000
0828 Seljord	5 080 000
0829 Kviteseid	4 224 000
0830 Nissedal	2 936 000
0831 Fyresdal	2 664 000
0833 Tokke	4 120 000
0834 Vinje	6 608 000
Totalt Telemark	261 120 000

Aust-Agder

Kommune	Økning frie inntekter
0901 Risør	10 728 000
0904 Grimstad	33 812 000
0906 Arendal	63 740 000
0911 Gjerstad	4 256 000
0912 Vegårshei	3 756 000
0914 Tvedestrand	9 604 000
0919 Froland	8 636 000
0926 Lillesand	11 168 000

Kommune	Økning frie inntekter
0928 Birkenes	8 056 000
0929 Åmli	3 776 000
0935 Iveland	2 504 000
0937 Evje og Hornnes	5 960 000
0938 Bygland	2 496 000
0940 Valle	2 372 000
0941 Bykle	2 228 000
Totalt Aust-Agder	173 092 000

Vest-Agder

Kommune	Økning frie inntekter
1001 Kristiansand	131 092 000
1002 Mandal	23 592 000
1003 Farsund	14 504 000
1004 Flekkefjord	14 496 000
1014 Vennesla	21 620 000
1017 Songdalen	10 100 000
1018 Søgne	16 128 000
1021 Marnardal	4 200 000

Kommune	Økning frie inntekter
1026 Åseral	2 036 000
1027 Audnedal	3 344 000
1029 Lindesnes	8 012 000
1032 Lyngdal	13 300 000
1034 Hægebostad	3 208 000
1037 Kvinesdal	9 872 000
1046 Sirdal	3 808 000
Totalt Vest-Agder	279 312 000

Rogaland

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
1101 Eigersund	21 836 000	1130 Strand	18 904 000
1102 Sandnes	110 844 000	1133 Hjelmeland	5 068 000
1103 Stavanger	199 576 000	1134 Suldal	7 076 000
1106 Haugesund	53 332 000	1135 Sauda	8 032 000
1111 Sokndal	5 724 000	1141 Finnøy	5 528 000
1112 Lund	5 288 000	1142 Rennesøy	7 664 000
1114 Bjerkreim	4 688 000	1144 Kvitsøy	1 320 000
1119 Hå	26 944 000	1145 Bokn	1 828 000
1120 Klepp	27 516 000	1146 Tysvær	16 672 000
1121 Time	27 088 000	1149 Karmøy	60 116 000
1122 Gjesdal	17 256 000	1151 Utsira	888 000
1124 Sola	39 808 000	1160 Vindafjord	14 420 000
1127 Randaberg	16 312 000	Totalt Rogaland	706 408 000
1129 Forsand	2 680 000		

Hordaland

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
1201 Bergen	401 836 000	1242 Samnanger	4 140 000
1211 Etne	6 812 000	1243 Os	23 756 000
1216 Sveio	9 164 000	1244 Austevoll	9 484 000
1219 Bømlo	18 512 000	1245 Sund	10 880 000
1221 Stord	27 028 000	1246 Fjell	36 272 000
1222 Fitjar	5 220 000	1247 Askøy	42 624 000
1223 Tysnes	5 184 000	1251 Vaksdal	7 172 000
1224 Kvinnherad	20 676 000	1252 Modalen	1 232 000
1227 Jondal	2 340 000	1253 Osterøy	11 768 000
1228 Odda	11 188 000	1256 Meland	12 252 000
1231 Ullensvang	6 244 000	1259 Øygarden	7 676 000
1232 Eidfjord	2 092 000	1260 Radøy	8 048 000
1233 Ulvik	2 380 000	1263 Lindås	23 196 000
1234 Granvin	1 896 000	1264 Austrheim	4 828 000
1235 Voss	22 860 000	1265 Fedje	1 544 000
1238 Kvam	14 000 000	1266 Masfjorden	3 516 000
1241 Fusa	6 672 000	Totalt Hordaland	772 492 000

Sogn og fjordane

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
1401 Flora	18 520 000	1429 Fjaler	5 448 000
1411 Gulen	4 588 000	1430 Gaular	5 416 000
1412 Solund	1 876 000	1431 Jølster	5 316 000
1413 Hyllestad	2 684 000	1432 Førde	19 872 000
1416 Høyanger	6 960 000	1433 Naustdal	5 064 000
1417 Vik	4 944 000	1438 Bremanger	6 996 000
1418 Balestrand	2 740 000	1439 Vågsøy	9 788 000
1419 Leikanger	3 920 000	1441 Selje	4 980 000
1420 Sogndal	11 812 000	1443 Eid	9 776 000
1421 Aurland	3 300 000	1444 Hornindal	2 284 000
1422 Lærdal	3 832 000	1445 Gloppen	10 184 000
1424 Årdal	8 500 000	1449 Stryn	11 652 000
1426 Luster	8 848 000	Totalt Sogn og Fjordane	184 808 000
1428 Askvoll	5 508 000		

Møre og Romsdal

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
1502 Molde	39 048 000	1534 Haram	13 956 000
1504 Ålesund	66 748 000	1535 Vestnes	9 892 000
1505 Kristiansund	35 044 000	1539 Rauma	11 844 000
1511 Vanylven	5 580 000	1543 Nesset	5 072 000
1514 Sande	4 452 000	1545 Midsund	3 748 000
1515 Herøy	13 176 000	1546 Sandøy	2 500 000
1516 Ulstein	12 628 000	1547 Aukra	5 816 000
1517 Hareid	7 916 000	1548 Fræna	15 088 000
1519 Volda	13 836 000	1551 Eide	5 636 000
1520 Ørsta	16 252 000	1554 Averøy	8 720 000
1523 Ørskog	3 800 000	1557 Gjemnes	4 440 000
1524 Norddal	3 372 000	1560 Tingvoll	5 480 000
1525 Stranda	7 356 000	1563 Sunndal	11 400 000
1526 Stordal	2 100 000	1566 Surnadal	9 340 000
1528 Sykkylven	11 332 000	1571 Halså	3 044 000
1529 Skodje	7 064 000	1573 Smøla	3 932 000
1531 Sula	14 168 000	1576 Aure	6 844 000
1532 Giske	12 360 000	Totalt Møre og Romsdal	402 984 000

Trøndelag

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
5001 Trondheim	263 336 000	5033 Tydal	1 744 000
5004 Steinkjer	32 888 000	5034 Meråker	4 356 000
5005 Namsos	20 376 000	5035 Stjørdal	25 928 000
5011 Hemne	6 632 000	5036 Frosta	4 408 000
5012 Snillfjord	2 120 000	5037 Levanger	29 152 000
5013 Hitra	7 276 000	5038 Verdal	22 020 000
5014 Frøya	9 324 000	5039 Verran	4 336 000
5015 Ørland	8 108 000	5040 Namdalseid	3 340 000
5016 Agdenes	3 500 000	5041 Snåsa	3 836 000
5017 Bjugn	7 828 000	5042 Lierne	3 100 000
5018 Åfjord	5 700 000	5043 Røyrvik	1 388 000
5019 Roan	2 024 000	5044 Namsskogan	2 220 000
5020 Osen	2 156 000	5045 Grong	4 420 000
5021 Oppdal	10 448 000	5046 Høylandet	2 896 000
5022 Rennebu	4 396 000	5047 Overhalla	6 452 000
5023 Meldal	6 396 000	5048 Fosnes	1 524 000
5024 Orkdal	17 644 000	5049 Flatanger	2 196 000
5025 Røros	8 624 000	5050 Vikna	7 628 000
5026 Holtålen	3 524 000	5051 Nærøy	8 612 000
5027 Midtre Gauldal	9 716 000	5052 Leka	1 452 000
5028 Melhus	24 012 000	5053 Inderøy	11 060 000
5029 Skaun	12 180 000	5054 Indre Fosen	16 640 000
5030 Klæbu	8 964 000	5061 Rindal	3 592 000
5031 Malvik	19 720 000	Totalt Trøndelag	673 272 000
5032 Selbu	4 080 000		

Nordland

Kommune	Økning frie inntekter	Kommune	Økning frie inntekter
1804 Bodø	74 280 000	1840 Saltdal	7 868 000
1805 Narvik	27 700 000	1841 Fauske	14 676 000
1811 Bindal	2 996 000	1845 Sørfold	3 848 000
1812 Sømna	3 836 000	1848 Steigen	4 928 000
1813 Brønnøy	12 928 000	1849 Hamarøy	3 736 000
1815 Vega	2 424 000	1850 Tysfjord	4 036 000
1816 Vevelstad	1 392 000	1851 Lødingen	4 032 000
1818 Herøy	3 372 000	1852 Tjeldsund	2 632 000
1820 Alstahaug	11 532 000	1853 Evenes	2 972 000
1822 Leirfjord	4 352 000	1854 Ballangen	4 604 000
1824 Vefsn	20 736 000	1856 Røst	1 360 000
1825 Grane	2 968 000	1857 Værøy	1 824 000
1826 Hattfjelldal	2 964 000	1859 Flakstad	2 676 000
1827 Dønna	2 928 000	1860 Vestvågøy	17 756 000
1828 Nesna	3 432 000	1865 Vågan	14 816 000
1832 Hemnes	7 828 000	1866 Hadsel	12 812 000
1833 Rana	38 652 000	1867 Bø	4 948 000
1834 Lurøy	4 964 000	1868 Øksnes	7 324 000
1835 Træna	1 280 000	1870 Sortland	15 860 000
1836 Rødøy	2 980 000	1871 Andøy	8 096 000
1837 Meløy	11 132 000	1874 Moskenes	2 168 000
1838 Gildeskål	3 996 000	Totalt Nordland	393 920 000
1839 Beiarn	2 276 000		

Troms

Kommune	Økning frie inntekter
1902 Tromsø	107 996 000
1903 Harstad	37 812 000
1911 Kvæfjord	5 500 000
1913 Skånland	5 460 000
1917 Ibestad	2 944 000
1919 Gratangen	2 412 000
1920 Lavangen	2 500 000
1922 Bardu	6 620 000
1923 Salangen	3 960 000
1924 Målselv	10 984 000
1925 Sørreisa	5 652 000
1926 Dyrøy	2 644 000
1927 Tranøy	3 360 000

Kommune	Økning frie inntekter
1928 Torsken	2 364 000
1929 Berg	2 020 000
1931 Lenvik	19 676 000
1933 Balsfjord	9 740 000
1936 Karlsøy	4 580 000
1938 Lyngen	5 928 000
1939 Storfjord	3 932 000
1940 Kåfjord	4 260 000
1941 Skjervøy	5 396 000
1942 Nordreisa	8 264 000
1943 Kvænangen	3 052 000
Totalt Troms	267 056 000

Finnmark

Kommune	Økning frie inntekter
2002 Vardø	4 220 000
2003 Vadsø	10 100 000
2004 Hammerfest	18 016 000
2011 Kautokeino	6 156 000
2012 Alta	35 288 000
2014 Loppa	2 524 000
2015 Hasvik	2 500 000
2017 Kvalsund	2 648 000
2018 Måsøy	2 916 000
2019 Nordkapp	5 808 000

Kommune	Økning frie inntekter
2020 Porsanger	6 980 000
2021 Karasjok	5 320 000
2022 Lebesby	3 344 000
2023 Gamvik	2 688 000
2024 Berlevåg	2 380 000
2025 Tana	5 892 000
2027 Nesseby	2 528 000
2028 Båtsfjord	4 312 000
2030 Sør-Varanger	16 720 000
Totalt Finnmark	140 340 000

**Fordi
fellesskap
fungerer**